

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen/ mei-juni 2017

ZOALS U WILT

UW WIL GESCHIEDE:
EEN ACTIEF SAMENSPEL

PAUSELIJKE INSTRUCTIE
VOOR CONTEMPLATIEVEN

ONDSCHIEDING
DER GEESTEN

EEN GAT
IN DE MUUR

Relevant - Nummer 03
TWEEMAANDELIJKS
Mei-juni 2017

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Uw wil geschiede: Een actief samenspel	4
Het Onzevader: Zoals u wilt	10
Onze tijd verlichten	12
Vindplaats van God voor de mens	13
Een gat in de muurt	17
Groep in de kijker: Jambo	18
Estafette: Sybryn Leirs	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
Hoofdredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Johan Govaerts, Martha Hoffenkamp, Ann Huber, Jan Kint, Olivier Lins, Thijs Van den Brande, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht
Redactie en abonnementen: **Relevant**, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.
Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – **Relevant** met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

➤ *Hebben we wel oren naar de wil van God? Deze vormelingen in Hoogstraten stopten – heel even toch – de oren toe ... voor het klokgelui in de toren van de Sint-Katharinakerk.*

© Frank Bahrmüller

HOPLA!

Geloven is springen. Het is springen in het ongewisse, omdat niemand weet wat er komen zal. Het is springen vol overgave, in het vertrouwen dat Hij steeds klaarstaat om jou op te vangen. Tegelijk

veronderstelt het een flinke portie moed. Want je moet wel de sprong dúrven te wagen. Je moet zelf je verantwoordelijkheid opnemen, de handen uit de mouwen steken en er voluit voor gaan.

Dat is ook een rode draad in het gezinsleven. In dit nummer bundelen we getuigenissen over de spanning tussen je eigen weg banen en de dromen die anderen rondom jou najagen, tussen jouw wil en Gods verlangen voor jou. Hoe je oefent in deze onderscheiding der geesten diept Nikolaas Sintobin uit in een middenkatern. Deze thematiek sluit helemaal aan bij de bede 'uw wil geschiede' uit het Onzevader, die Myriam Smits met ons verkent.

We leggen ons oor ook te luisteren bij de clarissen van Stabroek. Hoe lezen zij de pauselijke aanmoediging van het contemplatieve leven in zijn instructie *Het gelaat van God zoeken*. En we vragen ons af waarom we zoveel muren bouwen tussen onszelf en wie een andere mening toegedaan is. Leven we samen ten koste van elkaar, naast elkaar of is het mogelijk om samen te leven mét elkaar?

Wat dacht je van een gat in een haag als veelbelovend begin ...

Ilse Van Halst

› Na een bijna zomerse lenteweek gingen de hemelsluizen op 18 maart wijd open. Zoveel water, als een knipoog van God naar de ruim 1.500 vormelingen en catechisten die onder het motto 'nooit meer dorst, vol van geloof' samenkwamen op de vierde Vormelingendag van ons bisdom. Na een eucharistieviering in de kathedraal ontdekten ze spelenderwijs wat het betekent om met zovelen samen geïnspireerd te worden door God. Wind- en waterproof bedankte onze bisschop hen en de vele vrijwilligers die de dag in goede banen leidden in het Antwerpse stadspark, waarna ballonnen zich tussen de regendruppels een weg naar Hierboven baanden.

EEN AFSPRAAK

Mag ik beginnen met een grapje? Een koppel is zestig jaar getrouwd. De burgemeester en het schepencollege komen hen gelukwensen en een geschenk overhandigen. Vraagt de burgemeester aan het hoogbejaarde koppel: "Zestig jaar getrouwd: dat bestaat bijna niet meer! Hoe hebben jullie dat gedaan?" Antwoord van Louis: "Dat is eenvoudig, mijnheer de burgemeester. Toen wij trouwden, hebben wij een afspraak gemaakt, en wij zijn die afspraak trouw gebleven." "Mag ik jullie afspraak kennen?", vraagt de burgervader nieuwsgierig. Antwoord van Louis: "Geen probleem. We hebben de dagen altijd eerlijk verdeeld. De ene dag doet zij haar gedacht, de volgende doe ik haar gedacht!" Grapje! Hoewel. Daarover gaat het dag na dag in elk huwelijk en elk gezin: wat wil jij, wat wil ik, en wat willen we samen? Elke dag brengt een nieuwe variatie op het thema 'mijn wil geschiede', 'uw wil geschiede' en 'onze wil geschiede'.

In *Amoris Laetitia* spreekt paus Franciscus een realistische taal. Echtparen kunnen heel verschillende inzichten en gevoelens hebben. Soms gaan discussies of meningsverschillen over belangrijke thema's, vaak echter gaan ze over kleinigheden. Kan het wel dat mensen die zo van elkaar verschillen als echtpaar of in het gezin elkaar blijven vinden? Kunnen zij elkaar trouw beloven? Het antwoord van de paus is positief: "Het is (wel degelijk) mogelijk dat er, uitgaande van mijn visie en die van de ander, een nieuwe synthese ontstaat die ons beiden verrijkt. De eenheid waarnaar wij moeten streven is geen uniformiteit, maar een 'eenheid in verschil' of een 'verzoende diversiteit' (AL 139)". Elkaars waarheid beluisteren en ter harte nemen: het kan!

'Uw wil geschiede, op aarde zoals in de hemel': het is de derde bede uit het Onzevader. Je hoort Jezus aan het woord. Het is zijn gebed tot de Vader dat hij aan ons leert. Waarom was de wil van zijn Vader voor hem zo belangrijk? Omdat hij zijn Vader liefhad, boven alles en allen. Iets anders doen dan de

wil van zijn Vader zou hem ongelukkig gemaakt hebben. Het zou in tegenspraak geweest zijn met zijn diepste zelf. En toch was Jezus geen marionet of copy-paste van de Vader. Het kostte hem niet weinig om de wil van de Vader te kennen en die te blijven volbrengen. Zijn woorden in de Hof van Olijven 'Maar niet zoals ik wil, maar zoals Gij wilt' (Matteüs 26, 39) waren van zweet en tranen doordrenkt. En toch was de wil van de Vader zijn mooiste droom en zijn grootste wens. Voor minder zou Hij niet gegaan zijn!

Wat wil ik? Wat wil jij? Wat wil God van ons? Soms weten we het niet. We draaien rondjes zonder te kunnen kiezen. Alle argumenten voor en tegen hebben we al tien keer opgesomd. Ieder doet zijn zegje, maar niemand overtuigt. Hoe kunnen we uit die vele gedachten komen tot een keuze? Soms is daarvoor een lang proces van 'geestelijke onderscheiding' nodig: onderscheiden wat nu voor mij of voor ons de beste beslissing is, en hoe we die best kunnen uitvoeren. Daartoe geeft dit nummer van 'Relevant' een eerste aanzet. Probeer het maar!

+ Johan Bonny

› "Ik was zenuwachtig omdat de bisschop speciaal is en bij ons op bezoek kwam", vertelt Mohamen-Amin. "We herkenden hem meteen aan zijn mooie ketting met een kruis eraan", weet Erdem. Rachita vond het fijn om de bisschop te ontmoeten. Ook Soufian vond het aangenaam om met de bisschop te praten over God. „Samen bidden met de bisschop was gezellig", besluit Blessed. Begin maart bracht mgr. Johan Bonny een bezoek aan de lagere school en de kleuterschool De Schatkist in Berchem. Samen met de kleuters ging hij op in het boeiend poppenspel van juf Machteld.

WIE WIL WAT?

NIET ALTIJD VINDEN GELOVIGEN BIJ DE HEER DE BEVESTIGING VAN HUN IDEEEN OF VERLANGENS, MAAR ZE ZULLEN ZEKER EEN LICHT ONTVANGEN DAT HEN HELPT OM HUN SITUATIE BETER TE BEGRIJPEN EN EEN WEG VAN PERSOONLIJKE GROEI TE ONTDEKKEN (CF. AL 312)

UW WIL GESCHIEDE ... EEN ACTIEF SAMENSPEL

*In een gezin leven heel wat verlangens, wensen en dromen. Ze komen en gaan, veranderen doorheen de jaren en door omstandigheden. Nu eens vallen ze mooi samen met die van de partner en kinderen, dan weer staan ze er haaks op. Wie kinderen heeft of zorg voor hen opneemt, ondervindt het aan den lijve: **kinderen hebben al van jongs af hun eigen willetje.** Ze weten gewoonlijk erg goed wat ze willen en wat niet, en dat botst wel eens met wat de anderen in huis willen. We verkennen wat 'uw wil geschiede' in gezinnen betekenen kan.*

Hilde Pex

Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal

De wil van het leven

In elk mensenleven en gezin komen er onvoorziene, onverwachte zaken op het levenspad, die plannen overhoop gooien, dromen aan diggelen slaan en die vaak heel wat geduld, vertrouwen, moed en creativiteit vergen om ermee om te gaan. Denken we maar aan een ernstige ziekte, een overlijden, een ontslag, beperkingen allerhande, ervaringen van pesten, een ongeval, een verhuis uit de vertrouwde omgeving, materiële en financiële zorgen,

stress, enzovoort. Het is dan eerder de wil van het leven die geschiedt en die willens nillens het doen en laten bepaalt. Niet eenvoudig in een tijd waarin gezinnen meer dan vroeger alles nauwgezet plannen, met soms weinig buffertijd tussen job en school, kinderen en familie, hobby's en engagementen. Niet vanzelfsprekend in een tijd waarin de illusie leeft dat het leven maakbaar is. De confrontatie met dingen die anders lopen dan gewild of gedroomd, kan leiden tot verbittering, berusting, aanvaarding of andere gevoelens.

Het gebeurt ook dat alles meezit, dat de dingen beter lopen dan verwacht, zodanig goed zelfs dat je je erover verwondert dat jij zoveel geluk in de schoot geworpen krijgt en dat je je afvraagt waarom het bij jou zo vlot loopt en bij een ander niet.

Mijn, jouw en onze wil

In gezinnen en op plekken waar mensen dicht bij en met elkaar leven is het een uitdaging om een evenwicht te vinden tussen 'mijn wil', 'jouw wil' en 'onze wil' of, anders gezegd, om te leren omgaan met de spanning tussen het eigenbelang, de belangen van de anderen en het gemeenschappelijk belang. Zal ik gaan sporten of thuisblijven omdat mijn vrouw naar een rustige avond samen verlangt? Gaat één van ons beiden deeltijds werken om meer thuis te zijn waardoor het gezinsleven zijn rust terugvindt, en wie doet dat dan? Ik die mijn job heel graag doe of jij die meer verdient en mooie carrièrekansen hebt? Zal ik die vegetarische schotel klaarmaken die onze dochter zo lekker vindt of kook

ik mijn lievelingskostje waar ikzelf nu zo ontzettend veel zin in heb? Plannen we een rustige vakantie in een afgelegen dorpje of een zon-, zee- en strandvakantie die onze kinderen zo leuk vinden maar waar we zelf tegen opzien?

'Jouw wil geschiede' staat meer dan eens haaks op de eigen behoefte aan zelfontplooiing. Een doorgedreven 'mijn wil geschiede' maakt het samenleven moeilijk of zelfs onmogelijk. In gezinnen moet heel wat onderhandeld worden. Dat hoeft helemaal niet negatief te zijn. Het hoort bij het leven en bij het rekening houden met elkaar om ieder tot zijn of haar recht te laten komen.

Uw wil geschiede

Wanneer we 'uw wil geschiede' bidden, dan slaat dit in eerste instantie op het plan van God met de wereld, op Gods heilsplan met de geschiedenis, waar God alles in allen zal zijn: Liefde die bevrijdt en verlossing brengt, Liefde die heel maakt, Liefde die samenbrengt, Liefde die alles tot voltooiing brengt.

In wat mensen persoonlijk meemaken en gezinnen overkomt, klinkt dikwijls berusting door. 'De mens wikt, maar God beschikt', zeggen ze wel eens. De wil van God wordt dan vooral in verband gebracht met ellende en tegenslag, met ziekte en dood, met omstandigheden die het hele leven overhoop halen, waar mensen machteloos tegenover staan en die God niet verhinderd heeft. Dan lijkt een passief ondergaan van de situatie de enige mogelijkheid.

© Paul Hermans

© Ilse Van Halst

› Een evenwicht tussen 'mijn', 'jouw' en 'onze' creëert een waterdichte steun!

› Kleintjes voeden om ze te laten uitvliegen.

Soms vragen mensen zich af of God een plan voor ieder mens heeft, in welke mate dat al of niet vastligt en hoe ze dat actief op het spoor kunnen komen en erop in kunnen gaan. Het gaat om de vraag wat 'uw wil geschiede' betekent in het persoonlijke leven, in het gezinsleven van elke dag, met zijn licht- en schaduwzijden, met zijn goede en kwade dagen.

Gods verlangen op het spoor komen

Ignatius van Loyola, de stichter van de jezuïetenorde, ontdekte hoe zijn persoonlijke ervaring een betrouwbare richtingwijzer kon zijn om de wil van God op het spoor te komen. Wat duurzame vreugde geeft, vrede, blijheid, rust, zachtheid, kracht, moed, ruimte, enzovoort – Ignatius noemde dit 'troost' of ' vertroosting' – wijst op de nabijheid van God in je leven. Wat daarentegen onrust, verwarring, hardheid, bitterheid, leegheid, irritatie, enzovoort geeft – Ignatius noemde dit 'troosteloosheid' – wijst op het tegenovergestelde. Ignatius' methode van de onderscheiding vraagt dat je leert luisteren naar je diepere affectieve bedding om het verlangen van God in je leven te onderscheiden. Ze kent een groot gewicht toe aan gevoelens omdat deze tegelijk in gebed gespiegeld worden aan Jezus Christus en geijkt worden op zijn liefde. Het gaat om een ontvankelijk en actief zoeken naar wat je te doen staat (lees hierover meer op blz. 13-16).

Liefde en trouw

In de Bijbel laat God zich kennen als een God van het verbond, die naar de mens verlangt, die de mens in zijn Liefde wil laten delen en die verlangend uitkijkt

naar een liefdevol antwoord uit vrije wil, want liefde dwingt niet. Liefde nodigt uit. Je zou kunnen zeggen dat Gods wil voor ieder mens te maken heeft met ieders persoonlijke antwoord op het verlangen van God. Het gaat niet om een voorgeprogrammeerde weg die je moet volgen, maar om jouw persoonlijk antwoord op het appel van God dat je gewaarwordt in het leven van elke dag, in de mensen die je ontmoet, in de omstandigheden zoals ze zijn, in het stilvallen en bidden, in het aangesproken en geraakt worden door Jezus Christus.

De psalmist bidt: "Leer mij uw wegen kennen, Heer; maak mij wegwijs op uw paden, wijs mij het spoor van trouw aan U" (Psalm 25, 4). Even verder klinkt het: "Al de wegen van de Heer zijn liefde en trouw" (Psalm 25, 10).

Een persoonlijk antwoord van liefde en trouw op wat zich in het leven aandient, krijgt in gezinnen vorm op talloze, unieke manieren. Er zijn de liefde en trouw in al het gewone en buitengewone van elke dag: fruitpap maken, boterhammen smeren, de boekentasjes in orde brengen, pijn wegzomen, eindeloos luisteren naar verhalen van op de speelplaats, een verhaaltje vertellen voor het slapengaan, de saaieste examstof opvragen, troosten bij liefdesverdriet, vervelende klusjes opknappen, tijd voor elkaar maken. Er is de trouw aan een gegeven woord: 'Op mij mag je rekenen, ik ben er voor je'. Er is de trouw van ouders aan wie hun kinderen ten diepste zijn: geen kloon of kopie van henzelf, maar uniek, met eigen talenten, meningen en dromen, ook al botsen de keuzes die ze maken of de wegen die ze gaan wel eens met wat ouders als ideaal beschouwen. Ze blijven welkom, ook al sloegen ze de deur hard

dicht. Er is de liefde van moeders en vaders die hun kind in de gevangenis bezoeken, ook al zijn ze het helemaal niet eens met wat hun kind gedaan heeft. Hun trouwe bezoeken spreken van geloof dat er hoop is voor elke mens, dat niemand voorgoed afgeschreven is. Er zijn de liefde en trouw aan mensen met wie je het moeilijk hebt – een lastige buur, een moeilijke collega, een stiefkind of iemand van de (schoon)familie – en waarbij je ervoor kiest om iets moois in hen te blijven zien en hen niet te laten samenvallen met datgene dat je ergert.

'Uw wil geschiede' is een bede om liefde en trouw de rode draad van je leven te laten zijn en je persoonlijk antwoord op wat het leven dag in dag uit brengt.

Vruchtbaar zijn

Het Evangelie schrijft ons niet voor wat we hier en nu concreet moeten doen en wat de wil van God over ons leven precies inhoudt. Het roept wel op om een persoonlijk antwoord te geven op Gods verlangen naar de mens en voor de wereld. Het roept op om vruchtbaar te zijn: "Ik heb jullie de taak gegeven erop uit te gaan en vruchten te dragen, vruchten die blijvend zijn" (Johannes 15, 16). Moge dit ons verlangen zijn, een verlangen dat ons in beweging zet, op de plek waar we zijn en met de talenten en mogelijkheden die we hebben!

› Trouw blijkt een moeilijke evenwichtsoefening in de puberteit. Het is proberen en botsen, ontdekken wat werkt en wat er echt toe doet.

“DIE HEEFT MIJN LIEF AFGEPAKT”

Trouw scoort hoog in de statistieken, ook bij jonge mensen. Zij groeien nochtans op in een wereld die het woord trouw niet op de eerste plaats lijkt te zetten. Engagements allerhande krijgen een meer flexibel en tijdelijk karakter dan enkele decennia geleden. Hoe valt dit te rijmen? Lies Belmans, godsdienstleerkracht in het derde, vierde en vijfde jaar humaniora in het Sint-Dimpnacollege in Geel, nam de proef op de som in haar klas.

We beginnen met een spelletje. Hoe reageer je op: *‘Die heeft mijn lief afgepakt.’*

“Ik gooi het in de klasgroep. Ik zie mezelf als bemiddelaar van discussies. Er zijn echt wel dingen die not done zijn. Een lief inpikken is er een van”, weet Lies. “Jongeren doen wel alsof trouw niet belangrijk is, maar ontrouw kwetst hen wel degelijk. In dat verband deel ik altijd het evangelie van onze huwelijksviering: de storm op het meer. Als je relatie niet op stevig vertrouwen gebouwd is, dan zink je.”

Waarom is trouw zo’n belangrijk ideaal voor jonge mensen? “Als leerlingen gekwetst worden in hun trouw, krijgt hun persoonlijkheid een grote deuk”, bedenkt Lies. “Ze zijn bang om niet geliefd te zijn.” Lies ervaart dat ze echt openstaan om hun verantwoordelijkheid te nemen in de trouw aan elkaar, maar dat het voor hen nog moeilijk is in te schatten wat dat juist inhoudt.

Tussen twijfel en zekerheid

Hebben jongeren een – religieuze – basis om trouw te kunnen volhouden? “In het vijfde jaar hebben we het over het gebed”, legt Lies uit. “Ik vertrek van de idee dat bidden is als je echt geliefd te weten. Ze begrijpen dat wel en verlangen daar ook naar.” Tegelijk zitten ze ook verstrikt in twijfel: ‘Hoe weet je nu zeker dat die God jou hoort?’ “De vraag naar zekerheid leeft sterk. Ik heb dat ervaren toen ik Kierkegaard ter sprake bracht en zijn salto mortale in de duizendste graad. Je weet het, maar je kunt niet uitleggen hoe je het weet. Jonge mensen laten deze vragen toe, maar kunnen er moeilijk mee omgaan. Wat ben je met een God die pijnlijke situaties niet kan keren? Tegelijk weten ze ook dat het daarover gaat in trouw, want

wat is er meer frustrerend dan iemand die geen tijd heeft voor jou of midden in de nacht niemand beschikbaar weten?” Ze vervolgt: “Elk jaar opnieuw komen we op het punt dat vertrouwen gestoeld is op een diepe hoop die op geen enkel moment of gebied garanties biedt. Soms voel je dat ze eromheen fietsen omdat ze de onzekerheid niet durven toelaten.”

Zijn er dan geen plekken waar het zoeken naar een evenwicht tussen ‘het moet snel gaan’ en de aandacht die trouw eist, kan geoefend worden? “Ik hoop vooral dat het thuis kan. Ook op school maken we hiervoor bewust ruimte.” Belmans verwijst naar psychosociale begeleiding bij problemen van pesten tot slapeloosheid en van scheiding tot seksueel misbruik. “Leerlingen weten dat we er echt zijn voor hen. Bij mij vloeit zulk een houding voort uit mijn geloof. Als je zelf ervaart wat het betekent dat er iemand is voor jou, kun je er ook zijn voor een ander.” Ook leerlingen creëren zelf een gelijkaardige ‘ruimte’, in het napraten aan de schoolpoort. Sociale media daarentegen brengen vaak heel wat onrust met zich mee.

Uw wil geschiede?

“Uw wil geschiede is voor mij een intrinsieke motivatie. Het is niet iets wat moét gebeuren. Het gaat om een geïnspireerd of gemotiveerd worden door een alteriteit, een anders-zijn. Het is afhankelijk durven te zijn”, getuigt Lies. “Ik ervaar dat leerlingen echt wel tegen de maatschappelijke stroom in durven zwemmen en soms bewust voor een moeilijkere weg kiezen, maar dan moet het er wel toe doen. Soms zie ik leerlingen een niet-evidente verantwoordelijkheid op zich nemen, maar dit delen met klasgenoten blijft lastig. Ook hier steken vertwijfeling en onzekerheid de kop op. Die leeftijdsgroep wil er vooral bij horen en dus wil ze beantwoorden aan de norm.”

Trouw blijkt een moeilijke evenwichtsoefening in de puberteit. Het is proberen en botsen, ontdekken wat werkt en wat er echt toe doet, leren zoeken naar een evenwicht tussen iets betekenen voor een ander en je eigen leven mogen uitbouwen. “Op oud-leerlingenavonden merk ik dat ze dit stilaan vinden. Dat is mooi om te zien.”

Lea Verstricht

© Ronald Sledsers

› *Louis De Belder verzamelt herinneringen in het Salvador Dalí Museum in Saint Petersburg*

ALS ALLEEN GOD NOG OVERBLIJFT

Hoe uitzichtloos kan een situatie zijn? Ik spreek met J, in het gesloten centrum voor illegalen in Merksplas. J verblijft al jaren zonder papieren in België. Er is geen perspectief tot regularisatie, maar terugkeren is wegens verschillende delicate redenen momenteel geen optie. J belandde al meermaals in een gesloten centrum voor illegalen. Hij weet hoe het leven er is: hard, kil en miserabel. Dagen duren er eindeloos. Het gebrek aan enig perspectief maakt de mensen neerslachtig en passief. “Soms voelt het alsof ik iedere dag een beetje meer sterf”, vertrouwt hij me toe. Toch heeft J terug wat kracht gevonden. Die kracht vindt hij vooral in zijn geloof in God. “God is bij me, hoe moeilijk de weg ook is die ik moet gaan. Zonder God had ik het nooit zo lang kunnen volhouden”, weet hij.

Ik vind het moeilijk om op bezoek te gaan bij J. De drempel blijft erg hoog, ook al ben ik nu al een aantal keer bij hem in het gesloten centrum geweest. Ook al is het maar voor even. Ook al kan ik straks weer naar buiten. Ook al heb ik een leven waarin volop mooie perspectieven aanwezig zijn. Geconfronteerd worden met zoveel lijden maakt me in eerste instantie verdrietig, maar ook erg kwaad. Diezelfde gevoelens herken ik bij andere bezoekers in

dat centrum. Net zoals ik merk dat ook zij ondanks alles steeds trouw op bezoek blijven komen. Het valt ons zwaar, maar toch willen we die ander niet loslaten. Die ander die ons zoveel te zeggen en te leren heeft. Die ander die toch ook recht heeft op een leven vol perspectief, op een veilige omgeving, op kansen om zijn talenten te ontplooiën, op een goede gezondheid . . .

Keer op keer ben ik geraakt door de ontzaglijke dankbaarheid van J omdat ik hem ben komen bezoeken. Het geeft me een gevoel dat ik heel even een lichtpuntje mocht zijn voor hem. Het geeft me het gevoel dat God even in ons midden kon zijn. Waarschijnlijk komt J binnen enkele weken terug vrij. Dan begint voor hem het overleven op straat weer. Hij is alweer volop plannen aan het maken. Ondanks zijn moeilijke situatie wil hij er toch het beste van maken. Soms droomt J van een terugkeer naar zijn land. Diep in zijn hart weet hij dat dat misschien het beste zou zijn, maar nu is dat om veiligheidsredenen nog niet mogelijk. J vraagt me voor hem te bidden. Natuurlijk doe ik dat. Behalve op bezoek komen, is het een van de weinige dingen die ik voor hem kan doen. Bidden dat J, en met hem vele andere mensen die wanhopig op zoek zijn naar een beter bestaan, ooit rust en stabiliteit zullen vinden.

Saskia van den Kieboom

UW WIL GESCHIEDE

“Ik heb zonet van de dokter slecht nieuws gekregen, alle behandeling wordt stopgezet, ik geef mijn leven uit handen”, zei Louis in één ruk, minder dan een maand nadat we samen op avontuur waren geweest in Florida. Hoe zal ik Florida vergeten? Landen in Tampa en dadelijk zeggen ‘Ik wil nu naar de mis’, met een doodzieke tachtiger op een airboat door de Everglades om alligators te spotten, samen verbolgen zijn over een preek van een pastoor in de hoofdkerk van Miami die onverholen oproept om voor Trump te stemmen, een berg ijsroom verslinden in Key West, Dalí bewonderen in Saint Petersburg en bovenal thuiskomen in de armen van zijn broer en familie. Louis helemaal ten voeten uit: een strak reisschema, alles tot in de puntjes gepland, zijn halve huisraad ingepakt om alvast te verdelen aan de andere kant van de oceaan, en jezelf en de gps terzijde schuiven want waar ook ter wereld weet Louis de weg en daarnaast ook alles beter. Dezelfde *méticulosité* waarmee we reisden, werd afgewerkt voor de laatste grote trip. Na het

telefoontje van de arts dadelijk je auto verkopen, kok Stany mobiliseren en onmiddellijk een feest plannen voor je nakende ziekenzalving, van de twee dingen die Rosa al tegelijk kon omdat ze nu eenmaal een vrouw is er zes maken, financiën op orde brengen, intekenen op palliatieve verpleging, de foto’s van Florida netjes in mapjes op de computer ordenen en de uitvaart regelen. En toen kwam de stilte. Niet woordelijk, want hij bleef verhalen vertellen op de palliatieve afdeling, maar hij had ze over zich in zijn adempauzes als een wijdmazige voilen – licht in de bries wapperende – stof die bleekblauwe tinten op zijn gelaat legde. Samen met het rijtje afscheidnemers die gedempt antichambreerden op de gang, las ik er overgave in. Diep in zichzelf wilde hij ervaren wat de dood is en wat je op zo’n moment voor anderen kunt betekenen. Ik had het niet echt van hem verwacht. Hij die achtenhalf decennia een vaste greep op zichzelf, mensen en dingen had, deed voor hoe je moet loslaten. Het enige wat nog aan de vroegere Louis

© Belmans

› *Familieportret: het gezin Mertens, met mama Annemie en Brecht (met rode trui)*

EEN BERG FIGUREN IN KLEI

herinnerde, was dat hij net zo min als al het voorgaande, ook de dood niet voor zich uitschoof. Ik heb me zelf al vaker afgevraagd hoe gelovig ik nog zal zijn in mijn laatste uur. Ik ben Louis dankbaar dat ik het heb mogen afkijken. Hij kon onder ogen zien omdat hij een absoluut existentieel gevoel had van kind van God zijn en dat toverde het kleine palliatieve kamertje tot een zonnige kamer op de materniteit, omdat er een tweede kinschap in hem groeide. Jeugdiger dan hij ooit was. Wat Bart Paepen zei op de uitvaart, tekende hem voor mij helemaal. *De olifant in een porseleinenkast liet op zijn sterfbed zien wie hij altijd was geweest: ne schone mens, authentiek, direct, vreugdevol, levenskrachtig, koppig ... een menselijke priester en een priesterlijke mens, trouw en loyaal, heel nabij en toch ook een tikkeltje mysterieus.* “Kom, ik geef je nog een kruisje” was het laatste wat hij op mijn voorhoofd voor me deed. Ik heb het pas vervangen met Aswoensdag, toen het weer tijd was om op mijn eigen dood te denken.

Ronald Sledsens

Uw wil geschiede. Wat betekent dat concreet in een gezin? Hoe vullen oud en jong dat in? Mama Annemie en zoon Brecht (19 jaar) gingen daarover in gesprek. Brecht studeert geneeskunde, sport graag en pikt zo nu en dan een jongerenpastoraal-initiatief mee. Annemie is gehuwd en moeder van vijf kinderen. Ze koos bewust om thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen en is gebeten door geloof en vrijwilligerswerk.

Om te weten wat die ‘wil’ nu juist wil zijn, zoekt Annemie aanknopingspunten in de Bergrede en het Onzevader algemeen, al blijft het een zoektocht om nu juist te achterhalen wat God voor je wenst. Brecht ziet het enigszins anders, ook al vindt ook hij aanknopingspunten in de Bijbel. Toch mag het best wat grootser voor hem. Hij vult het dan eerder in als meewerken aan het paradijs op aarde. “En dat mag zelfs een tropische tuin zijn zonder muggen, met vrede en rust”, vertelt hij. “Al blijft het een heel moeilijke oefening om concreet te omschrijven wat ‘uw wil geschiede’ mogelijk zou kunnen betekenen.”

Annemie beaamt dit. Zij ziet Gods wil als een rode draad in het leven van een christen. “Het vraagt heel wat oefening om daarvoor open te staan en te leren luisteren naar Gods stem in je leven. Dat openstaan voor God en in het verlengde daarvan voor elkaar kan soms moeilijk zijn”, ondervindt Annemie geregeld. “’s Avonds aan tafel bijvoorbeeld wanneer de verhalen van ons allemaal in zeventvoud klinken en ieder zich toch eventjes wil laten horen.” Brecht herkent het meteen. Het is een hele oefening en het vraagt steeds opnieuw bewust oefenen om daarin beter te worden. Hij is dan ook blij dat hij van thuis uit de nodige achtergrond heeft meegekregen om die oefening te kunnen doen. Het geloof hebben dat er iets, misschien wel iemand, is om

naar te luisteren, is de eerste stap in het stil maken. “In het begin waren het soms verplichte ontmoetingen omdat werd gevraagd om activiteiten van de plussers uit te proberen of om mee een rol op te nemen in de jongerenvieringen, maar als het leuk en leerrijk was, ben ik het blijven doen”, vertelt Brecht.

“Waar je zelf in gelooft, dat wil je uiteraard graag aanbieden aan je kinderen”, verduidelijkt Annemie. “En ja, misschien is dat dan een beetje ‘mijn wil’. Toch staan mijn man en ik ook open voor de wil van de kinderen. We hebben het geloof vooral willen aanbieden, onze kinderen laten proeven om te zien wat er dan gebeurde. En ja, in het begin vroeg dat misschien wat aandringen van onze kant. Er komen periodes waarin die wil van de kinderen begint te verschillen van jouw wil. Eerst is er het letterlijke geloof. Vanuit de ontgoocheling dat Sinterklaas niet letterlijk bestaat, kan het misschien even duren voor je opnieuw gaat geloven in de figuur van Sinterklaas.” Nu is Brecht blij dat zijn ouders toch wat hebben aangedrongen. “Ik zou het als een gemis ervaren, mocht ik niets van het geloof meegekregen hebben”, beseft hij. “Het is de grond waarop je staat en van waaruit je kunt vertrekken en je leven kunt opbouwen.”

Eén verhaal willen ze nog graag kwijt. Het is een leuke herinnering aan de manier waarop verhalen werden doorgegeven thuis. Geregeld werd er thuis voorgelezen uit de Bijbel. Daarnaast engageerde het gezin zich ook om actief mee te werken aan de gezinsvieringen in de parochie. Eén keer bouwden ze met jongeren van Jomovi, de plaatselijke jongerenwerking, de schuur om tot atelier en knutselden ze samen dagenlang aan een berg met kleifiguren voor die gezinsviering. Ieder gezinslid had daarbij een eigen taak. De beeldjes sieren nog steeds de kast in de woonkamer. Annemie: “Dat was zo’n moment waarop ieders wil een beetje samenviel.”

Thijs Van den Brande

ZOALS U WILT

WAT BIDDEN WIJ IN HET ONZEVADER?

*“Heer, leer ons bidden”, vroegen de leerlingen aan Jezus (Lucas 11, 1). Hij leerde hun het Onzevader. Zij gaven het door aan de volgende generatie christenen. En zo ging het door, van generatie op generatie, tot op vandaag. De tekst van dit Gebed des Heren klinkt ons vertrouwd in de oren. We bidden het zonder erbij na te hoeven denken. De nieuwe vertaling van het Onzevader biedt ons een uitgelezen kans om weer stil te staan bij de betekenis van de verschillende bedes. **Wat zeggen we als we bidden zoals Jezus het ons leerde?** Deze vraag staat centraal in een reeks van zes artikelen over het Onzevader. De derde bede ‘Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel’ sluit het eerste deel van het Onzevader af.*

Myriam Smits

In het eerste deel van het Onzevader staat Gods zaak centraal. Het gaat om zijn naam, zijn rijk en zijn wil. Het laatste aspect verdient onze aandacht. De derde bede doorbreekt immers de cadans van de vorige twee. Na het werkwoord in de voorwaardelijke wijs gaat de bede nog even verder met ‘op aarde zoals in de hemel’. Het is de moeite waard om de volgende twee elementen van de derde bede nader te bekijken: wat moeten we verstaan onder enerzijds ‘uw wil’ en anderzijds ‘op aarde zoals in de hemel’?

Uw wil

Om een antwoord te vinden op de vraag ‘wat is de wil van God?’ raadplegen we de Bijbel. Daar vinden we de verhalen van God met de mensen. En doorheen deze verhalen ontdekken we wat God met de mens voorheeft en wat Hij als doel nastreeft. God wil ons bevrijden. We lezen in Psalm 135 waar het onder meer gaat over de bevrijding uit Egypte:

“Ja, ik weet: onze Heer is groot, groter dan alle andere goden. De Heer maakt alles zoals Hij wil in de hemel en op de aarde, tot in het diepste diep van de zee. De wolken aan de einder, Hij trekt ze omhoog; bliksems maakt Hij en daarbij de regen, Hij jaagt de wind uit zijn schuren. In Egypte sloeg Hij de eerstgeborenen van de mensen en van het vee. Wondere verschijnselen zond Hij over u, Egypte, over de farao en iedereen die hem diende. Machtige volken heeft Hij verslagen, krachtige koningen bracht Hij ter dood: Sichon, de koning van de Amoriteten, en Og, de koning van Basan, verder alle koningen van Kanaän. Hun land droeg Hij over als bezit, droeg Hij over aan zijn volk, Israël” (Psalm 135, 5-12).

Andere voorbeelden vinden we bij de profeet Jesaja waar God zijn volk toezegt dat Hij hen bevrijdt uit de ballingschap:

“Ik verkondig u het einde vanaf het begin, en vooraf wat nog niet is gebeurd. Ik zeg: Mijn besluit wordt uitgevoerd, en al wat Mij behaagt breng Ik tot stand (. . .). Ik breng mijn gerechtigheid dichtbij, ze is niet ver van u; de redding die van Mij komt zal niet op zich laten wachten. Ik breng redding in Sion, en geef Israël mijn heerlijkheid” (Jesaja 46, 10 en 13).

“Zo spreekt de Heer: ‘In de tijd van genade verhoor Ik u, op de dag van het heil sta Ik u

bij; Ik vorm u, en bestem u tot een verbond met het volk, om het land weer op te richten, om het verlaten erfgoed weer toe te wijzen.’ ” (Jesaja 49, 8).

“Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen, hun koningen zullen u dienen; want al heb Ik u in mijn toorn geslagen, in mijn welbehagen ontferm Ik mij over u” (Jesaja 60, 10).

God sloot een verbond met de mens. Ondanks de misstappen van de mens blijft God trouw aan dit verbond. Hij geeft ons steeds een nieuwe kans. In de aangehaalde teksten is God zelf diegene die ervoor zal zorgen dat zijn wil geschiedt. Het is echter niet alleen God die zijn wil uitvoert. Zo zingt de psalmist:

“Daarom zeg ik: (. . .) ‘Uw wil uitvoeren, mijn God, is alles wat ik wens, uw Wet is voor mij vlees en bloed’ ” (Psalm 40, 8-9).

“Leer mij handelen naar uw behagen, U bent toch immers mijn God. Uw geest, uw goedheid zal mijn geleide zijn in een land met geëffende wegen” (Psalm 143, 10).

In het Nieuwe Testament vinden we deze gedachten terug. De tekst uit het Onzevader doet ons denken aan de woorden van Jezus’ gebed in de Hof van Olijven:

“Hij ging een eindje verder, wierp zich voorover en bad: ‘Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan. Maar niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt’ ” (Matteüs 26, 39).

De wil van de Vader verwijst ook hier naar de bevrijding van de mensen. Jezus is zich bewust van zijn zending: de redding van de mensen. Aan de andere kant wordt er ook iets van de mens gevraagd.

Leerke is een oud, Vlaams woord voor ladder. Je kunt er mee opklimmen om verder te kijken, ergens over te geraken, bij te kunnen, in te kijken. Je kunt er mee afdalen. Dat is waar vzw Het Leerke uit Arendonk mensen toe wil uitdagen via begeleidingswerk, workshops en bibliodrama. De wijze woorden uit de Bijbel en andere inspirerende verhalen op zoek naar de zin van het leven, helpen om af te dalen in jezelf en op te klimmen naar wie je ten volle kunt zijn. Door rolinleving, dialoog en interactie, door lichaamswerk en beweging worden oude betekenissen vernieuwd en verbonden met het eigen leven en de maatschappij vandaag. Als lid van het Europees Netwerk Bibliodrama organiseert Het Leerke dit jaar de dertiende Europese Bibliodrama Conferentie voor ieder die bibliodrama wil beleven. Deelnemers komen uit meer dan tien landen. Het thema 'Pieces of Peace' vormt de rode draad en sluit aan bij de herdenking van honderd jaar Grote Oorlog. Het verhaal van Jona, die steeds opnieuw door God wordt uitgedaagd om "om te keren" en zijn oordeel te herzien, is het verhaalkader.

Data: van woensdagavond 23 augustus met avondmaal tot zondag 27 augustus na het middagmaal. **Prijs** (verblijf en conferentie): 375 euro. **Plaats:** Diocesaan Centrum Groenhove in Torhout. **Inschrijven** vóór 15 juni bij Agnesbouwen@telenet.be, 0475 328 340 of www.hetleerke.com/bibliodrama-conference.html.

"Niet ieder die Heer! Heer! tegen Mij zegt, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar alleen hij die de wil doet van mijn Vader in de hemel" (Matteüs, 7, 21).

"Want wie de wil doet van mijn Vader in de hemel, die is mijn broer en zuster en moeder" (Matteüs 12, 50).

Op aarde zoals in de hemel

De derde bede van het Onzevader kijkt in zinsconstructie af van de vorige twee. Na de wensformulering volgt een plaatsaanduiding (op aarde) en een vergelijking (zoals in de hemel). In de aanspreektitel van het Onzevader spreken we God niet alleen aan met Onze Vader, maar voegen we er in één adem aan toe: 'die in de hemel is'. De 'hemel' verwijst naar de plek waar God woont.

"En wie zweert bij de hemel, zweert bij de troon van God en bij Hem die erop zetelt" (Matteüs 23, 22).

Het is de plaats waar we onze schatten dienen te verzamelen (Matteüs 6, 20) en de plaats waar de vervolgers in de zaligsprekingen een rijke beloning wacht (Matteüs 5, 12). Kortom, de 'hemel' is de plaats waar alles volmaakt is. In de liturgie is er reeds een link met de hemel en haar bewoners. In het eucharistisch gebed (IIB) leidt de priester het sanctus 'Heilig, heilig...' in met de woorden: "Daarom zingen wij met allen die u volkomen toebehoren, het loflied dat de engelen hebben aangeheven." Onze liturgie sluit aan bij de hemelse liturgie. We vormen een gemeenschap over de grens van de dood heen. Als we bidden dat Gods wil geschiede op aarde zoals in de hemel, dan vragen we God om datgene wat reeds is gerealiseerd in de hemel, ook te laten gebeuren op aarde. Uw wil geschiede: mensen worden bevrijd, mensen doen de wil van de Vader die in de hemel is.

God brengt redding

In de paastijd lezen we in de liturgie uit het boek *Handelingen van de apostelen*. Dit boek beschrijft het optreden van Jezus' leerlingen na zijn Hemelvaart en hoe zij de wil van de Vader zoeken te doen. Zij getuigen van datgene wat ze hebben meegemaakt en brengen mensen tot geloof. Door de dood en de verrijzenis van Jezus heeft God redding gebracht.

"Met nog vele andere woorden getuigde hij (Petrus), en hij spoorde hen aan met de woorden: 'Laat u redden uit dit ontwaarde geslacht.' Zij die zijn woord aannamen, lieten zich dopen; en op die dag sloten zich ongeveer drieduizend mensen aan" (Handelingen 2, 40-41).

Ook in de evangelielezingen in de zondagsliturgie in de aanloop naar Pasen weerklinkt dit thema. Met uitzondering van het evangelieverhaal op beloken Pasen – die ook zondag van de barmhartigheid is – komen deze lezingen uit het evangelie van Johannes. Johannes schreef zijn evangelie met een duidelijke bedoeling:

"Nog veel andere tekenen heeft Jezus voor de ogen van zijn leerlingen verricht, die niet in dit boek zijn neergeschreven. Die welke u hier vindt, zijn neergeschreven opdat u zult geloven dat Jezus de Messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leven zult bezitten in zijn naam" (Johannes 20, 30-31).

Jezus leert ons God kennen als een liefdevolle God die het beste wil voor zijn kinderen.

"Zoveel immers heeft God van de wereld gehouden, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft geschonken, zodat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven bezit. Want God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te

veroordelen, maar om door Hem de wereld te redden" (Johannes 3, 16-17).

Dat is precies wat we ook in het Oude Testament lezen.

Met het leven, sterven en verrijzen van Jezus is een begin gemaakt met het 'uw wil geschiede'. Ook van ons, Jezus' volgelingen, wordt wat verwacht, namelijk de wil te doen van de Vader opdat 'uw wil geschiede' niet alleen werkelijkheid wordt in de hemel maar ook op aarde. Of om het met de woorden uit de eerste brief van Johannes te zeggen:

"Verlies uw hart niet aan de wereld of aan de dingen in de wereld! Als iemand de wereld liefheeft, woont de liefde van de Vader niet in hem. Want al wat in de wereld is, de hebzucht, de afgunst en het pronken met bezit, dat alles komt niet van de Vader maar van de wereld. En die wereld gaat voorbij met heel haar begeerlijkheid, maar wie de wil doet van God blijft in eeuwigheid" (Eerste brief van Johannes 2, 15-17).

Geraadpleegde literatuur:

- B. Harner, *Understanding the Lord's prayer*, Philadelphia, 1975
- G. Lohfink, *Het Onzevader opnieuw uitgelegd*, Antwerpen, 2016
- D. J. Harrington, *The Gospel of Matthew*, (Sacra Pagina, 1), Minnesota, 1991
- M. Steen, *De drie uw-beden uit het Onzevader: verlangen naar meer speelruimte voor God*, in *Communio* 41 (2016)2, 84-94

ONZE TIJD VERLICHTEN

PAUSELIJKE INSTRUCTIE VOOR CONTEMPLATIEVEN

› *Als iemand aanbelt als je net aan het koken bent, kan dat vervelend zijn, maar dan moet het eten wachten. De mens in nood gaat voor bij de zusters clarissen.*

Met zijn instructie ‘Vultum dei quaerere’ of ‘Het gelaat van God zoeken’ (juni 2016) benadrukt paus Franciscus de eigen en essentiële bijdrage van het contemplatieve leven. “Wat zou de Kerk zijn zonder u?”, vraagt hij nadrukkelijk (6). “De wereld en de Kerk hebben u nodig als ‘vuurtorens’ die de weg van de mannen en de vrouwen van onze tijd verlichten” (36). Vijftig jaar na Vaticanum II achtte hij zo’n schrijven nodig, omdat onze samenleving in snel tempo veranderd is op sociaal, cultureel en religieus vlak en “het opportuun is met deze geschiedenis een dialoog aan te gaan die echter de fundamentele waarden waarborgt waarop het contemplatieve leven is gebaseerd” (8).

Ilse Van Halst

De clarissen van Stabroek, de jongste clarissen-gemeenschap van Vlaanderen, zijn blij verrast met de pauselijke aanmoediging. “Het is een bevestiging van de eigentijdse manier waarop wij in onze gemeenschap al langer onze spiritualiteit trachten te beleven. Ik ervaar het ook als een stuk bevrijding, want wij vullen sommige zaken toch wel wat anders in dan de andere clarissengemeenschappen”, bedenkt zuster Greet, abdis. Zo zijn de tralies van het slotklooster allang verdwenen, maar op hun vraag verwerkte de architect ze symbolisch in het altaar en het orgelelement. “De

uitdaging ligt erin het slot in alle vreugde in ons hart waar te maken.”

Hun habijt dragen deze zusters enkel op zondag. “Dat groeide zo omdat twee medezusters sukkelen met hun gezondheid. Telkens de Heer roept, onze werkkledij verwisselen voor ons habijt, was zwaar voor hen. Wat hebben we eraan als een van ons de pijn verbijt tijdens het gebed?” Ook hun kap legden ze om die reden af. “We ontworpen een nieuw habijt waarin we de symboliek van de kap verwerkten. Nu dragen we een hoody-habijt”, grapt zuster Lieve. Ook al gaan de zusters een eigen weg, ze gooien de regels niet overboord. “Ze blijven ons richtsnoer. Wij leven zoals de Heilige Clara. Zij liet ons geen regel na, maar een levensvorm.” Zuster Francine beaamt: “Wij trachten de spiritualiteit van de Heilige Clara te beleven met beide voeten in deze tijd, zonder het kind met het badwater weg te gooien. Traditionele kloosters hebben een strakke structuur qua bouwstijl. Wij leven in een villa die niet opgevat werd als klooster. Hier is het aan ons om structuur te creëren en die goed te bewaken.”

De gemeenschap doorprijkt de vooroordelen omtrent hun leven. “Wij zijn niet de godganse dag aan het bidden, maar verzetten ook heel wat werk. We leven in afzondering om God beter op het spoor te komen, maar we trekken ons niet terug uit de wereld”, benadrukt zuster Greet. “We zoeken voortdurend het gelaat van God en trachten iets van zijn liefde door te geven.”

“Alles draait om gastvrijheid”, beaamt zuster Catherine. “Dat herken ik ook als kern van de missie die de paus ziet weggelegd voor contemplatieven. Simpelweg door er te zijn en te luisteren, dragen we het Evangelie uit. Het is onze manier van verkondigen.” En dat is niet altijd makkelijk. “Als iemand aanbelt als je net aan het koken bent, kan dat vervelend zijn,” erkent zuster Lieve, “maar dan moet dat wachten. De mens in

nood gaat voor. Wat is onze taak dan er zijn voor wie ons nodig heeft?”

Meteen rijst de vraag naar de toekomst van het contemplatieve leven. In Stabroek zijn er nog vijf zusters. Elders slinkt het aantal ook. “De zinvolheid van je eigen roeping hangt niet af van het feit of er nieuwe mensen intreden in je gemeenschap na jou. Dat is Gods werk”, meent Sabine. Toch is het niet altijd makkelijk om te vertrouwen. “Als econome zie ik de rekeningen passeren. Dat baart me soms zorgen.” Maar allen zijn het erover eens dat de vitaliteit van een gemeenschap niet afhangt van het aantal. Zuster Lieve: “Rondom ons klooster leven andere gemeenschappen en verenigingen waarin we ons engageren, daarrond weer enzovoort.”

Zuster Sabine vat samen: „De paus roept ons op om vuurtorens, voorsprekers, fakkels, schildwachten, luisteraars naar jammerklachten en ladders te zijn. Wij zijn nodig opdat anderen langs ons tot bij God kunnen geraken. En God via ons tot bij hen. Wij moeten de verbinding mogelijk maken.”

Toch is een roeping als contemplatief niet eenvoudig, ondervonden ze allen. “Soms zijn het dorre maanden. Het doet deugd dat een gemeenschap rondom je draagt als je zelf niet meer kunt bidden”, weet zuster Greet. Tegelijk is leven in een gemeenschap ook moeilijk. „We zijn allen vrouwen met een eigen karakter en visie. We mogen ons vormen en groeien, en zo steeds meer onszelf worden. Waar mensen samenleven, word je mens.”

Op één punt is zuster Sabine het wel niet eens met de paus: “Ik vind niet dat ik mij als contemplatief opoffer, zoals hij stelt. Dit leven was de weg die God voor mij droomde en waarin ik zo gelukkig ben. Daarom is dit leven nog geen zalige zoetheid, maar welke keuze is dat wel?”

Vindplaats van God voor de mens

Ondscheiding der geesten. Het is het stokpaardje van onze paus. Hij spoort de priesters in onze Kerk aan om meer te onderscheiden. Het is de sleutel om zijn apostolische exhortatie 'Amoris Laetitia' te begrijpen. In zijn instructie aan de contemplatieven benadrukt hij het belang van onderscheiding op het vlak van roeping en spiritualiteit. Ook leken worden aangepord te onderscheiden. Maar hoe begin je eraan om geesten te onderscheiden? Weet jij wat paus Franciscus daarmee bedoelt? En hoe we dat dan moeten doen? 'Relevant' vroeg tekst en uitleg aan jezuïet Nikolaas Sintobin.

Ilse Van Halst

De onderscheiding der geesten is de motor van de ignatiaanse spiritualiteit. Als jezuïet is paus Franciscus er ongetwijfeld vertrouwd mee. Toch is er meer aan de hand dan een promoten van een religieus geïnspireerde houding. "Zo'n vijftig procent van de bevolking leeft vandaag in gezinnen die door de klassieke kerkelijke leer bestempeld worden als 'onregelmatig'. Alhoewel, kun je nog spreken van 'onregelmatig' als het gaat over vijftig procent?", vraagt Nikolaas zich af. "In onze samenleving en in de Kerk worden we geconfronteerd met een diversiteit van samenlevingsmodellen en situaties waarin de klassieke 'regels' niet zonder meer kunnen worden toegepast. Dat is evenwel geen vrijgeleide om onze zin te doen. De regel blijft belangrijk als inspiratiebron. Het komt erop aan te achterhalen wat die regel betekent in deze of gene concrete situatie, en dus

moet er onderscheiden worden." Meteen wijst hij erop dat het persoonlijk onderscheiden in onze samenleving, waarin regels, kaders en structuren wegvallen, steeds belangrijker wordt en mensen hoe langer hoe meer zelf een weg moeten zoeken.

Hoewel Ignatius de specialist van de onderscheiding der geesten is, heeft hij de techniek niet uitgevonden. Paulus had het er reeds over in zijn brieven. "De verdienste van de stichter van de jezuïeten ligt erin dat hij in die onderscheiding een systematiek aanbracht en het als spirituele pedagogie uitwerkte. Zijn 22 regels voor de onderscheiding der geesten, die hij toelicht in zijn boek *Geestelijke Oefeningen*, zijn geen praktische handleiding voor een huishoudtoestel, maar toch toegankelijk mits enige duiding", meent de jezuïet.

Geesten

Ignatius heeft het wel degelijk over de onderscheiding der 'geesten', in het meervoud. Dat klinkt ons niet zo vertrouwd in de oren. "De oefening bestaat erin een onderscheid te leren maken tussen twee geesten", licht Nikolaas toe. "Tussen de goede geest die naar God leidt en de boze geest of de duivel. Ignatius noemt deze laatste ook de vijand van de menselijke natuur. Het is een latente kracht die de menselijke natuur op een subtiele manier probeert te kleineren en vernietigen, kortom een verleider."

**ONDSCHIEDING DER GEESTEN DOET EEN
STERK APPEL OP DE PERSOONLIJKE ERVARING**

De kunst van het onderscheiden helpt om een onderscheid te leren maken tussen die geesten en zo in je innerlijk op het spoor te komen van datgene wat van de goede geest afkomstig is en je uitnodigt tot meer leven – je zou het kunnen parafraseren als de weg of 'de roeping' die God voor jou

› Nikolaas Sintobin wijdt de leden van de Diocesane Pastorale Raad van 11 maart in in het proces van onderscheiding der geesten, de sleutel om 'Amoris Laetitia' te lezen. Op 10 juni formuleert de DPR haar adviezen over deze apostolische exhortatie.

› *Leerlingen omarmen Sint-Ignatius in het Sint-Jozefcollege in Turnhout. Doen ze hetzelfde met zijn Geestelijke Oefeningen?*

in petto heeft – en wat van de boze geest afkomstig is. “Je moet dus niet zelf Gods verlangen voor jou uitvinden. Dat is er al. God spreekt sowieso tot jou. Het is aan jou om die stem in jouw leven op het spoor te komen. Om dat verlangen te leren onderscheiden van alle andere verlangens die op het eerste gezicht misschien aantrekkelijker zijn, maar uiteindelijk niet leiden naar de volheid van leven. Om dan een keuze te maken om datgene wat je hebt onderscheiden als Gods verlangen voor jou door middel van een beslissing in te schrijven in je concrete leven.”

Op het eerste gezicht lijkt het een open deur intrappen: de goede geest brengt vreugde en de boze geest droefheid. “Ook al kun je dit als algemene basisregel hanteren, het is doorgaans wat te kort door de bocht”, weet Nikolaas. “Vaak begint de boze geest te werken als vreugde. Het is eigen aan een verleider om je zand in de ogen te strooien. Alleen gaat het om een vreugde die niet blijft duren, maar uiteindelijk omslaat en leidt tot isolement en vernietiging. Je herkent de duivel aan zijn staart, zegt de volkswijsheid.”

Omgekeerd gaat de goede geest soms schuil achter een vorm van droefheid. De jezuïet geeft een voorbeeld: “Stel: je hebt je misdragen. 's Avonds kom je tot dat inzicht. Dat maakt je verdrietig. Tegelijk voel je het verlangen om het anders aan te pakken. Je ervaart met andere woorden berouw, wat een vorm van droefheid is, maar wel een vorm die je dichter bij God brengt.” Ook de nasmaak is dus belangrijk. “Voelde het goed op het moment zelf, maar blijft het haken achteraf? Wees dan op je hoede, want daar zwaait de duivel met zijn staart. Wat van God komt, heeft altijd een goede nasmaak, ook al kan het erg moeilijk geweest zijn onderweg. Denk aan een conflict met je puber. Je kunt het uit de weg gaan. Dat is de makkelijkste manier. Maar het probleem geraakt zo niet opgelost. Of je kunt voor het conflict kiezen. Dat is niet leuk, maar achteraf merk je dat het nodig en goed was.”

Het hart vormen

Daarnaast veronderstelt de kunst van het onderscheiden dat je leert luisteren naar het existentiële niveau waarop die geesten actief zijn

of het niveau van de diepere affectiviteit. “Welnu, de meeste mensen hebben vandaag geen aandacht voor wat zich in hun diepere wezen afspeelt. Toch heeft elk hart een potentieel om open te staan voor God – het goede – en om die vreugde op het spoor te komen en ten volle te ervaren, maar daartoe moet het hart gevormd worden. Dit gebeurt in het bijzonder in het gebed. Het gebed voedt het hart zodat het niet éénmalig, niet af en toe, maar doorlopend geënt wordt op het woord van God en de persoon van Jezus. Kortom, onderscheiding is ten gronde een biddende aangelegenheid.”

Het levensgebed helpt om biddend terug te kijken op je persoonlijke ervaring en op zoek te gaan naar waar troost of vreugde is en waar pijn of droefheid, stipt de jezuïet aan. “Wie daar weinig vertrouwd mee is, komt enkel de grote bewegingen op het spoor. Negenennegentig procent van ons leven bestaat evenwel uit kleine vreugdes en droefheden. Naarmate je vaker biddend terugblijkt op je ervaring, zal je die subtiele bewegingen herkennen. Zo ontdek je bijvoorbeeld dat je vreugde put uit het zorgen voor je zieke kind, ook al is die ziekte op zich een bron van droefenis.” En hij voegt eraan toe: “Veel mensen spartelen de week door om in het weekend tot leven te komen. Zo gooien ze tachtig procent van hun tijd weg, terwijl onderscheiding net uitnodigt om je hele leven bewust door te brengen in verbondenheid met God. Je kunt God beschouwen in al wat je doet, of je nu aardappelen aan het schillen bent of je hond uitlaat (lees meer op Nikolaas' blog 'in alle dingen').”

Persoonlijke ervaring

“De onderscheiding der geesten wil je uiteindelijk leren lezen in wat er zich afspeelt op het niveau van je hart, want Jezus heeft niet enkel tweeduizend jaar geleden gesproken. Hij spreekt vandaag nog altijd, ook in jouw leven. Lees dus grondig in dat boek van persoonlijke ervaring”, spoort Nikolaas aan. In die zin is hij ervan overtuigd dat de onderscheiding der geesten geen privilege is van katholieken, of ruimer van christenen.

Net als onze paus getuigt Ignatius met deze pedagogie van een sterk vertrouwen in de mens. "Ignatius trekt voluit de kaart van de persoonlijke ervaring en in het bijzonder de affectieve component. De praxis van de onderscheiding der geesten nodigt uit om de persoonlijke ervaring te valoriseren als bevoorrechte vindplaats van Gods aanwezigheid in ons leven, eerder dan dure boeken met vrome gedachten, net omdat God tot elk van ons spreekt op een unieke (dus niet: exclusieve) manier." Waarmee hij niet wil gezegd dat naslagwerken niet nuttig en voedzaam zijn. Integendeel. "Die intellectuele kennis en voeding vormt je geweten en je hart", stipt hij aan. "Toch is het objectieve materie die voor iedereen gelijk is, terwijl wat God aan jou vraagt verschillend is van wat Hij aan mij vraagt, of wat goed is voor jou niet noodzakelijk goed is voor mij. Studie is met andere woorden een prima begin, maar geen eindpunt." Het maakt meteen duidelijk waarom onze paus in deze tijd zo hamert op die onderscheiding.

Indifferentia

De basisvoorwaarde om te kunnen onderscheiden is de *indifferentia* of onverschilligheid. Je zou het ook de beschikbaarheid, de innerlijke vrijheid of de gehoorzaamheid kunnen noemen. "Het is de onvoorwaardelijke bereidheid en het verlangen om te luisteren naar wat de geest zegt, vanuit de overtuiging dat God met mij het beste voorheeft", legt Sintobin uit. "Dat is niet eenvoudig. Doorgaans maken wij God er in ons gebed net op attent van wat wij eigenlijk willen. Een dergelijke houding getuigt niet van vertrouwen in Gods voorzienigheid, maar is ingegeven door angst: Hij zou wel eens iets anders kunnen vragen dan wat ik in gedachten heb."

Het is bovendien wenselijk om bij het onderscheiden de vreugde van het Evangelie als richtsnoer te hanteren, suggereert Nikolaas. "Bij het terugblikken op onze ervaring hebben we de neiging om eerst aandacht te schenken aan pijn en droefheid, omdat we dat in de toekomst net willen vermijden. Hoewel dit een normale reactie is, is ze weinig zinvol, omdat we zo het risico lopen ons vast te pinnen op wat vaak een doodlopende weg is." Ignatius nodigt daarom

systematisch uit om altijd te beginnen met een dankgebed, of anders gezegd, met het oog hebben voor de glimpen van vreugde, hoe eenvoudig en subtiel die ook zijn.

"Let wel," waarschuwt hij meteen, "de onderscheiding der geesten zegt daarmee niet dat je de negativiteit onder de mat dient te vegen, wel dat je best de voorkeur geeft aan de vreugde. Dat is trouwens een van de fundamenteën van ons geloof. Als je nadien zoals wenselijk is ook aandacht schenkt aan de droefheid, is het niet om daarin vol zelfmedelijden te blijven hangen, wel om te achterhalen hoe je daarin verzeild geraakt bent, om zo snel mogelijk rechtsomkeer te maken in het besef dat dit een doodlopende weg is."

Dreig je bij al dat onderscheiden niet in de eeuwige twijfel te verzanden? Nee, klinkt het overtuigd. "Onderscheiden is een langzaam proces. Je hebt nooit meteen het antwoord. Twijfel is met andere woorden inherent aan dit proces. Het aandurven van de twijfel is de motor van de ignatiaanse onderscheiding: het is het aandurven van de onwetendheid en het durven uitstellen van de beslissing, zonder evenwel op je lauweren te rusten, om stap voor stap te speuren naar Gods bedoeling met jou."

Het mag duidelijk zijn dat onderscheiden niet een eenmalige oefening is maar een levenshouding. Wie onderscheidend in het leven wil staan, gaat geen kalm en vlak bestaan tegemoet, want wij hebben steeds de neiging om ons te hechten aan al wat niet tot de kern behoort en waarvan het evangelie ons vraagt het los te laten, waarschuwt Nikolaas. "Onderscheiden is een voortdurende strijd. Maar een strijd die de weg naar het volle geluk opent. Als die strijd er niet is, is de kans groot dat je de lat te laag ligt en genoeg neemt met middelmatigheid. Hoger mikken betekent niet dat je buitengewoon getalenteerd moet zijn. Dat heeft er niets mee te maken. Het gaat erom dat je bereid bent om te groeien om die oude mens steeds verder los te laten en de nieuwe mens in jou geboren te laten worden. In die zin is onderscheiding een levenslang proces."

Oefening baart kunst

Om te kunnen onderscheiden moet je trainen. Je kunt geen snelkookcursus onderscheiden volgen. Al doende leer je.

- Een podcast op YouTube geeft tekst en uitleg. Zie <https://www.youtube.com/watch?v=00vxLybhtMw>
- De Geestelijke Oefeningen zijn een gebedstraject van dertig dagen, waarbij je het leven van Jezus en je eigen leven in gebed in dialoog brengt. Ze focussen sterk op het leren onderscheiden van Gods verlangen in jou. Daarvoor kun je terecht in bezinningscentra, maar ook thuis kun je de Geestelijke Oefeningen doen, verspreid over zeven of acht maanden. Elke dag neem je tijd voor een meditatie. Om de twee weken heb je een gesprek met een geestelijk begeleider.

- Je kunt je de techniek eigen maken via vastenretraites of adventsretraites op het internet. Websites als ignatiaansbidden.org, gewijderuimte.org of biddendonderweg.org zetten je op weg.
- Heb je het moeilijk in je eentje? Dan kun je aansluiten bij Gemeenschappen van christelijk leven. Ze steunen je om vol te houden.
- De tocht tussen Loyola en Javier biedt een intens programma geïnspireerd op de Geestelijke Oefeningen.
- In de voetsporen van Ignatius tekende padre Iriberry een *camino* uit van Loyola naar Manresa. Met een bijhorend boek met een Geestelijke Oefening voor elke dag. Het is een ideale instap, zeker als je op stap gaat met een begeleider (zie blz. 16).

Een camino voor hart, geest en lichaam

De idee van de pelgrimage maakt inherent deel uit van de ignatiaanse spiritualiteit. “Ignatius spreekt in zijn biografie voortdurend over ‘de pelgrim’ als hij het over zichzelf heeft”, verduidelijkt padre José Luis Iriberry, directeur van het pelgrimskantoor van de Camino ignaciano. Vanuit zijn geboortedorp Loyola in Baskenland trok Ignatius in de zestiende eeuw naar Manresa, in Catalonië, in het oosten van Spanje. ‘Waarom kun je vandaag niet in zijn voetsporen wandelen?’ Steeds vaker kreeg de provinciaal van de Catalaanse jezuïeten deze vraag voorgeschoteld.

Ilse Van Halst

Hoewel een enkele jezuïet een poging ondernam om in de voetsporen van zijn stichter te stappen, pelgrimeerden de meesten naar Santiago de Compostela. “Nochtans heeft de spiritualiteit van de Heilige Ignatius vandaag heel wat te bieden. Een pelgrimstocht in zijn voetsporen zou een wonderbaarlijke tool zijn om die tot bij de mensen te brengen,” bedacht de provinciaal, en hij gaf Iriberry in 2010 de opdracht om de idee uit te werken. Met zes pelgrimstochten naar Compostela op zijn teller, kent Iriberry de knepen van het pelgrimeren als geen ander.

De *padre* toog aan het werk. Hij pluisde de nota's van Ignatius over zijn tocht uit en tekende op basis daarvan met behulp van Google Earth de weg uit die de pelgrim zou genomen hebben. In 2011 stapte Iriberry de *camino* zelf voor de eerste keer bij wijze van test. Omdat het pad nu eens te moeilijk was, dan weer over een te drukke weg liep, paste hij de route hier en daar aan. Soms was het gissen: “De weg van Aranzazu naar Araia, een van de mooiste passages door de bossen, nam Ignatius zeker niet omdat het een grote omweg was in diens tijd. Ik weerhield dat stuk dan weer bewust omdat zo mooi en stil is. Dat hij in Zaragoza was vermoeden we, omdat hij een grote verering had voor de Maagd Maria en rond die tijd de voorgevel van de kerk, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, er vernieuwd werd.” In 2012 werd de *camino ignaciano* van 27 etappes over 700 kilometer officieel voorgesteld.

Dat het plaatje historisch niet volledig past, deert Iriberry niet. “De ruimte om te pelgrimeren is belangrijker. Deze tocht biedt veel afwisseling: in de bergen kan het koud en eenzaam zijn, de vlakte van de Ebro is dan weer veel menselijker, het woestijnachtige Aragón is droog en verschroeiend heet, de Segre-rivier in Catalonië brengt water en overvloedig fruit, en na de mysterieuze berg met het benedictijnerklooster van Montserrat, komt Manresa in zicht: de beloning na de beproeving.”

Iriberry maakt zich sterk dat alle ingrediënten aanwezig zijn om van deze *camino* een heuse pelgrimstocht te maken. “Aan de hand van de Geestelijke Oefeningen kun je je de pelgrimservaring van Ignatius eigen maken: in alle eenvoud al stappend je leven overwegen en in contact trachten te komen met je diepste wezen: Wat is voor mij de echte weg

- Padre José Luis Iriberry, directeur van de ‘camino ignaciano’
- Bij het begin van de dagtocht geeft padre Iriberry de pelgrims een geestelijke oefening ter overweging mee.

naar geluk? Wat is mijn bron van energie? Wat doe ik best? Deze vragen uit de zestiende eeuw blijven vandaag actueel”, weet hij. “Om echt diep in je eigen hart te kunnen kijken, moet je toch minstens een tweetal weken stappen. Het is pas als je de cadans te pakken hebt, dat je stap voor stap dieper in jezelf kunt graven. Als je aan het werk bent, ben je met je verstand bij je taak, maar toeft je geest soms elders. Dat is niet zo bij het pelgrimeren. Dan zijn geest, lichaam en hart samen aan het werk. Je denkt, je stapt en dat voel je bewust. Zo opent pelgrimeren een nieuwe ruimte in je. En kan religiositeit of een vorm van spiritualiteit ontluiken.”

Zelf liep de *padre* ook deze tocht inmiddels al zes keer, soms als begeleider van pelgrims. Zo'n duizend vijfhonderd pelgrims vonden de weg reeds naar deze prille en nog niet toeristische *camino*. Of paus Franciscus al interesse heeft getoond? Iriberry lacht: “We hebben hem alvast uitgenodigd! Dit jaar vieren we ons vijfjarig jubileum. Wie weet ...”

Info: www.caminoignaciano.org

EEN GAT IN DE MUUR

SAMENLEVEN TEN KOSTE VAN, NAAST OF MET ELKAAR?

© Jan Kint

› *Verbroederen door tuinhagen heen.*

“We zullen die muur bouwen en we laten de Mexicanen ervoor betalen.” Die verkiezingsbelofte van president Trump getuigt van een mentaliteit die al te vaak onze samenleving bepaalt. We zien de ander niet langer als onze naaste maar als een bedreiging. En dus bouwen we muren om ons af te schermen, vanuit de illusie dat we achter die muur veilig zijn en de wereld zo vlotjes verder zal draaien.

Jan Kint

Nog geen dertig jaar nadat de wereld met vreugde de Berlijnse Muur zag vallen, trekken we her en der nieuwe muren op. Rond Europa om de vluchtelingen te weren, in Israël om de kloof met de Palestijnen af te lijnen, en dichterbij ons veroorzaakt de plannen om een muur te bouwen op Frans grondgebied tussen de Moeskroense deelgemeente Herzeaux (Herseaux) en het Noord-Franse Wattrelos, als buffer tegen een kamp voor woonwagenbewoners, heel wat ophef.

De muren krijgen vorm in baksteen, beton, prikkeldraad, intelligente camera's of andere

technologische snuffjes. In Belfast noemde men de muren tussen protestantse en katholieke wijken *peacewalls* of vredesmuren. Hoe mooi de naam ook klinkt of de uitleg is die je eraan geeft, fundamenteel is een muur een teken van zwakte en onmacht om ongelijkheid en gespannen verhoudingen op een menselijke manier aan te pakken.

De grootste muur echter zit tussen onze oren en in ons hart. Het onvermogen en al te vaak de onwil om over het muurtje te kijken spelen ons parten. Muren tussen burens, tussen parochies, tussen gemeenschappen ... Veilig achter de muur blijven en niet geconfronteerd worden met de ander is altijd makkelijker. Dan kun je moeiteloos je eigen weg gaan. Maar ook al maak je jezelf wijs dat jouw wereldje niet veranderd is, vroeg of laat zal die illusie doorprikt worden en zal je de realiteit onder ogen moeten zien. Hoe stevige materialen je ook gebruikt voor je muur en hoe sterk je hem ook beveiligd, vroeg of laat zal hij bezwijken onder druk van sociologische veranderingen. Op lange termijn zijn muren immers niet bestand tegen migratie, technologische evoluties of schaalverandering.

Daarop hoeven we echter niet te wachten. Als mens kunnen we er bewust voor kiezen om 'de muur' te bewerken, om benieuwd over het muurtje te kijken, en in het beste geval, de muur neer te halen. Waar de muur het samenleven 'in de weg staat', spreken mensen hun creativiteit aan om hem op zijn minst symbolisch anders in te kleuren of te beschilderen, uit onmacht omdat ze de zwakke partij zijn, of uit onvermogen om echt met de ander in gesprek te treden. Van Israël tot Mexico zie je deze nieuwe kunstvorm opbloeien. En soms, zoals in Berlijn of Belfast, worden muren effectief

neergehaald. Ook dan blijft het zoeken hoe restanten als symbool kunnen verwijzen naar het proces van verzoening en heling.

Ook het Vlaamse tuinlandschap, zeker in dorpskernen en in de stad, kent een aloude traditie van muren als efficiënte en propere scheiding tussen ieders lapje grond. Vandaag zien we dat mensen deze muren – deels – afbreken om het gesprek aan te gaan en te werken aan nieuwe vormen van ontmoeting. De enen halen het hek in hun achtertuin weg en maken met de burens één grote tuin, anderen kappen een gat in de haag en installeren een toeg om samen tussen pot en pint te keuvelen. Of denk aan de 'samentuinen' die als paddenstoelen uit de grond schieten. Een samentuin, een concept bedacht door de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren Velt, is een tuin waarin mensen samen ecologisch tuinieren en elkaar ontmoeten. 'Samen' staat voor diversiteit en voor samen aan de slag gaan. Jong of oud, rijk of arm, autochtoon of allochtoon, alleen of met je gezin, meer of minder mobile, iedereen is welkom in een samentuin.

Het evangelieverhaal van de kromgebogen vrouw (Lucas 13, 10-17) kun je lezen als een uitnodiging om de eigen navelstaarderij te doorbreken. Een vrouw blijkt 'bezeten' en loopt daardoor krom. Ze ziet enkel haar eigen kleine wereld. Dankzij Jezus' aanraking slaagt ze er terug in om 'verder te kijken'. Met zijn optreden en zijn woord speelt Jezus het klaar om mensen weg te halen van achter de muren die ze opbouwden. Het is meteen een uitnodiging aan alle christenen om muren te slopen. In woord en daad.

Lees ook het getuigenis van Sybryn Leirs over muren in het Heilig Land in Estafette.

› *Versillende culturen tuinen samen in Samentuin Bonenakkers in Hoogstraten. Info op www.samentuinen.org.*

GROEP IN DE KIJKER

'WELKOM' IN JAMBO

*Jambo is Swahili voor 'welkom'. Dat wil de welzijnsschakel Jambo ook vooral zijn: **een warme plek waar iedereen zich welkom weet en welgekomen kan voelen. De focus ligt op mensen die een netwerk zoeken, met of zonder verslaving, met of zonder dak boven hun hoofd, mensen met of zonder hulpvragen, mensen met of zonder vrienden ...***

Saskia van den Kieboom

Jan Wouters, pastoraal werker op Linkeroever, is sinds 2014 de drijvende kracht achter het verhaal van Jambo. Samen met gedreven en geëngageerde vrijwilligers zorgt hij voor een warm onthaal op maandag van 14 tot 16 uur. Er is koffie en thee, en meestal staan er ook enkele activiteiten op het programma. Nu eens gaan de aanwezigen bowlen, dan weer picknicken, nog een andere keer gaan ze naar de kapper of koken ze samen. Een keer per jaar trekt Jambo samen met 't Vlot Straatpastoraat en Pastel (een sociaal-artistisch pastoraal project voor zingeving en spiritualiteit dat laagdrempelige kunstprojecten organiseert voornamelijk voor kansengroepen in Antwerpen) op driedaagse bezinning naar de abdij van Averbode. Dit begint stilaan een jaarlijkse traditie te worden. Maanden van tevoren kijken gasten ernaar uit.

Niet voor niets besloot Jan te starten met een project op Linkeroever. Hij begon zijn

zending als pastoraal werker in de parochie Sint-Anna-ten-Drieën. Linkeroever is een speciaal stukje stad, met een enorme verscheidenheid. Mensen wonen er relatief dicht op elkaar, maar tegelijkertijd staan er prachtige villa's en compleet uitgeruste peperdure nieuwbouwappartementen. Er is natuur in overvloed, het pittoreske strandje van Sint-Anna, bos, het Galgenweel, een mooie dijk om langs de Schelde te wandelen en het mooiste zicht op de stad Antwerpen en haar kathedraal.

Tijd hebben en tijd maken voor mensen, dat is belangrijk. Ook al is er niets spectaculairs te vertellen.

Maar Linkeroever heeft ook een hele andere zijde. De grote woonblokken van Europark bepalen de skyline. Het zijn flats die zijn gebouwd in de jaren 1960, aanvankelijk voor starters en lagere stadsambtenaren. Voornamelijk witte mensen uit de middenklasse. Zij trokken echter al snel weg naar duurdere wijken. De woonblokken werden nooit gerenoveerd. Veel mensen kunnen er voor weinig geld wonen. Veel kansarme mensen ... Er is veel eenzaamheid onder de mensen die er wonen. Voor mensen in kansarmoede valt er weinig te beleven op Linkeroever. Verenigingen zijn doorgaans te duur. Voor deze mensen startte Jan Jambo.

Vandaag, bijna drie jaar later, gaat het verhaal van Jambo nog steeds verder. "Het is moeilijk om de bewoners van de grote woonblokken te bereiken en contact met hen te leggen", ervaart Jan. "We zoeken

steeds nieuwe wegen, nieuwe manieren om samen te werken, nieuwe verbindingen. Gasten worden mee ingezet om vrijwilligerstaken op te nemen. We werken samen met de dienst woonbegeleiding van CAW Antwerpen."

Jan droomt van meer. Hij ziet veel eenzaamheid en noden bij de kansarme mensen, maar evengoed bij de middenklasse. "Zoveel mensen die het zo druk hebben! Het is net een groep die verloren lijkt te lopen", zucht hij. Mensen die om allerlei redenen er niet toe komen om hun familie te bezoeken. Mensen die niet – meer – weten hoe vrienden te maken. Met veel eenzaamheid tot gevolg.

Jambo wil mensen welkom heten, maar ook een plaats van warmte zijn. Vrijwilliger Isabelle getuigt: "Waar krijgen mensen vandaag nog een knuffel? Tijd hebben en tijd maken voor mensen, dat is belangrijk. Ook al is er niets spectaculairs te vertellen. De tijd nemen om samen te zijn, kan al voldoende zijn voor de ander, gewoonweg omdat er iemand hem of haar nabij is."

Welzijnsschakel Jambo draait volledig op giften en is op zoek naar peters, meters en sympathisanten die de organisatie willen ondersteunen.
Info: 't Klokske, Gloriantlaan 2 a, 2050 Linkeroever,
jwlinkeroever@hotmail.com.
Giften met vermelding 'GiftJambo' zijn welkom op rekeningnummer BE51 7350 3526 6962.

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Sybryn Leirs, *educatief medewerker CCV Antwerpen*

› *'Yes Theatre' helpt Palestijnse jongeren om hun traumatische ervaringen te verwerken in theater, muziek en beweging.*

“ Een reis van IJD met aandacht voor de fundamenteën van de christelijke spiritualiteit in Israël en Palestina bracht Sybryn Leirs, educatief medewerker CCV Antwerpen, vier jaar geleden naar Israël en Palestina. Het land bleef aan haar trekken. In september vorig jaar mocht ze deelnemen aan een jongerenreis van Broederlijk Delen en Pax Christi Vlaanderen naar dezelfde regio. Lag de klemtoon de eerste keer op de fundamenteën van de christelijke spiritualiteit, dan lag de focus nu op de politieke situatie. Hoe beleefde ze dit weerzien? Kijkt ze nu anders naar beide landen?

“We kregen een overvloed aan informatie. We bezochten tal van organisaties die op verschillende vlakken en manieren werken aan vrede”, vertelt Sybryn. Zo bezocht het gezelschap onder meer 'Parents' circle', dat Palestijnse en Israëlische ouders samenbrengt die een kind verloren in het conflict. Door hun ontmoetingen wordt duidelijk dat pijn en verdriet kan verbinden, over verschillen heen. 'Yes Theatre' biedt Palestijnse jongeren de kans om zich uit te leven in theater, muziek en beweging om de traumatische situatie waarin zij vertoeven, te helpen verwerken. De groep 'Breaking the silence' verzamelt voormalig Israëlische militairen die besloten om niet langer te zwijgen over wat ze hebben gedaan tijdens hun militaire opdrachten.

“Kenmerkend voor het Israëlisch-Palestijns conflict is de intimidatie van de burgerbevolking”, legt Sybryn uit. “Mensen doden of verdrijven wordt internationaal in de gaten gehouden en (al dan niet) gestraft. Het is heel wat moeilijker om na te gaan of mensen geïntimideerd worden, terwijl het bijna even dodelijk is.”

De jongeren brachten ook een bezoek aan een Israëlische nederzetting op de Westelijke Jordaanoever en ontmoetten er Nadia, een van de bewoners. “Toen ik haar verhaal hoorde over het beloofde land dat hun toebehoort, dacht ik: 'Als je zo redeneert en Bijbelse teksten gebruikt om het toeëigenen van grond te rechtvaardigen, dan kom je er niet uit'”, blikt Sybryn terug. “Zo rijst er een muur op in de geesten of harten van mensen.”

Toen Sybryn vier jaar geleden na haar aankomst bij de zusters in Oost-Jeruzalem ging overnachten, was het reeds nacht. “Toen ik 's ochtends de rolluiken optrok, keek ik recht op de muur, die dwars door de tuin van de zusters loopt. De shock was enorm”, herinnert ze zich. “Deze keer was ik minder geschrokken. Komt het omdat ik de muur al gezien had? Wordt zo'n muur dan een gewenning?”

Als reden voor het optrekken van muren wordt veiligheid naar voren geschoven. “Alles kan, als

het maar onze veiligheid ten goede komt, maar is dat ook zo?”, vraagt Sybryn zich af. “Er worden nog steeds mensen omgebracht, aan beide kanten van de muur. Dat kun je niet tegenhouden met een muur die frustratie en agressie in de hand werkt. Voortdurend worden creatieve wegen gezocht om de muur te omzeilen. Wat mij angst inboezemt, is dat de Belgische regering na de aanslagen van 22 maart 2016 in Brussel advies inwon bij Israël hoe een land te beveiligen.”

Sybryn merkte ook verschillen op tussen beide zijden van de muur. Aan de Israëlische kant zie je hier en daar enkel tags, de Palestijnse kant daarentegen is vol geschilderd. “De muur wordt een mogelijkheid om een stem te laten horen, naar binnen én naar buiten. Kunstwerken doorprieken als het ware de muur.”

In Israël en Palestina, maar ook elders in de wereld en in onze eigen samenleving ziet Sybryn boodschappen verharderen, maar tegelijk een beweging ontstaan die resoluut voor verbinding gaat. Daarom verheugt ze zich over de oproep tot een 'Jihad van Liefde' door Mohamed El Bachiri eind 2016. Hij verloor zijn vrouw tijdens de aanslagen in Brussel. “Ondanks zijn verdriet draagt hij een boodschap van liefde en menselijkheid uit. Het gaat vaak om een erkenning van het slachtofferchap langs beide kanten, en dan hoeven geen muren gebouwd te worden. Empathie is nodig om iemand in zijn waardigheid te erkennen. Hier ligt de sleutel tot een samenleving waarin verzoening en vergeving geen loze woorden zijn. En waarin een muur niet hoeft te bestaan.”

Lea Verstricht

› *“Toen ik 's ochtends de rolluiken optrok, keek ik recht op de muur, die dwars door de tuin van de zusters loopt. De shock was enorm”, getuigt Sybryn.*

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

FUNCTIEWIJZIGING

Vanaf 1 maart start **Ton Jansens** halftijds op het diocesaan economaat als project-leider bestuurlijke optimalisatie. Hij blijft halftijds actief als deken-assistent in het dekenaat Noorderkempen in het vicariaat Kempen. Voor de halftijdse opdracht 'projectmedewerker vorming van pastorale eenheden' wordt vervanging gezocht.

ZENDINGEN

Geert **Rynders**, pastoraal werker, werd per 1 maart 2017 gezonden als parochie-assistent voor de parochies in de federatie Nijlen, voor een periode van zes jaar.

Griet **Wouters**, pastoraal werkster, werd per 12 februari 2017 gezonden als pastoraal ziekenhuiswerkster in het Sint-Dimpnaziekenhuis Geel, voor een periode van zes jaar.

AANSTELLING

Anton **De Preter**, pastoraal werker in opleiding, voorheen parochieassistent in de PE Elia, werd per 16 januari 2017 aangesteld tot parochieassistent in de PE Heilige Jacobus & Antonius.

OVERLIJDEN

Marcel **Daems**, voormalig pastoor in Geel, overleed in Nijlen op 16 februari 2017. Hij werd geboren in Geel op 12 juli 1938 en tot priester gewijd op 7 juli 1963.

Frans **Dis Kempen**, voormalig pastoor in Deurne, overleed in Lier op 24 maart 2017. Hij werd geboren in Geel op 6 november 1928 en tot priester gewijd op 20 december 1953.

Carla **Jacobs**, gasthuiszuster-augustines van Antwerpen, voormalig pastoraal werkster in Antwerpen, overleed in Antwerpen op 16 maart 2017. Zij werd geboren in Rijkevorsel op 23 juli 1933 en ontving haar erkenning als pastoraal werkster op 25 oktober 1986.

STOPZETTING

Op 22 maart 2017 werd afscheid genomen van Rita **Peeters** als secretaresse van het CCV en als lid van de redactieraad van *Relevant*. Zij gaat met pensioen. De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkster van harte te danken.

➤ *Vicaris-generaal Bruno Aerts dankte Rita Peeters voor haar gedreven inzet voor CCV en 'Relevant' tijdens een afscheidsfeestje op het TPC. Rita genoot van de aanwezigheid van tal van medewerkers van vroeger en nu die door de jaren vrienden zijn geworden en lonkte al naar de lekkere taarten.*

LOOPBAAN EN PENSIËN

In maart ontving al wie pastoraal werkzaam is in het bisdom Antwerpen met een canonieke benoeming, al dan niet gekoppeld aan een wedde op de weddestaat van de FOD Justitie, een rondzendbrief van het secretariaat van het bisdom met praktische informatie over de loopbaan, begin en einde van een canonieke benoeming, cumulatie en andere beroepsinkomsten, de weddestaat van de FOD Justitie en de procedure tot aanvraag van een wettelijk pensioen. Het secretariaat van het bisdom zal zijn medewerkers hierover voortaan jaarlijks informeren. Info via secretariaat@bisdomantwerpen.be.

› „Kom erbij!”, noodt mgr. Bonny alle pastores, priesters, en pastorale werk(st)ers die in 2016 met pensioen gingen, uit op de groepsfoto. Met een heerlijke maaltijd in het bisschopshuis bedankte hij allen voor hun jarenlange bezielde inzet.

© Ilse Van Haist

ALS JE GELOOF VERLANGEN WORDT

Op 7 mei is het Roepingenzondag. Onder het motto 'Roeping? Als je geloof verlangen wordt' vraagt Roepingenpastoraal Vlaanderen aandacht voor roepingen. Het stelt daartoe campagnemateriaal ter beschikking van parochies, scholen en religieuze gemeenschappen. Centraal staat een trekker met een landkaart in zijn handen. Hij staat symbool voor de mens die op zijn levenstocht zoekt naar welke weg de Heer met hem of haar wil gaan. Een groeiend geloof in de levende Heer wekt verlangen op om het ontvangen leven zo intens en vruchtbaar mogelijk in te vullen. Het gebed werd dit jaar geschreven door zuster Hannah Van Quakebeke, priorin van de priorij Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië in Loppem.

In zijn boodschap *Voor de zending door de Geest voortgestuwd* voor de 54ste Wereldgebedsdag voor Roepingen herinnert paus Franciscus ons eraan dat de zending een kenmerk is van elke christelijke roeping. Al wie de levende Heer Jezus toelaat in zijn leven wordt voortgestuwd om vreugdevol en dienstbaar naar anderen te gaan. Vervolgens staat Franciscus stil bij drie scènes uit het Evangelie die ons leren wat het betekent om vandaag missionaris van het Evangelie te zijn: het begin van de zending van Jezus in de synagoge van Nazareth (Lucas 4, 16-30), de weg die Hij na zijn opstanding gaat met de leerlingen van Emmaüs (Lucas 24, 13-35) en de parabel van de zaaier (Marcus 4, 26-27). Tot slot roept de paus iedereen op om niet toe te geven aan de ontmoediging en te blijven bidden voor nieuwe herders voor onze gemeenschappen. Hij spoort aan om jongeren alle kansen te geven om de figuur van Jezus te ontdekken en nodigt alle gemeenschappen uit om deze vriendschap met de Heer ook tot

uitdrukking te brengen in de eucharistische aanbidding, de geprivilegieerde 'plaats' voor een ontmoeting met God.

Tip

Op een congres over roepingenpastoraal in oktober 2016 gaf paus Franciscus een inspirerende toespraak over roeping. Aan de hand van de roeping van Levi (Matteüs 9, 9-10) mediteert hij over drie werkwoorden die de dynamiek van elke roepingenpastoraal aangeven: naar buiten gaan, zien en roepen. Deze toespraak kun je mogelijk als meditatietekst gebruiken bij een roepingenwake.

Paus Franciscus verlangt dat jongeren de verscheidenheid aan charisma's binnen de Kerk kunnen leren kennen. Daarom organiseert

roepingenpastoraal samen met IJD een vijfdaagse tocht voor jongeren van 16 tot 35 jaar langs drie verschillende religieuze gemeenschappen in ons land. De vierde editie van *@the sisters* en *@the brothers* vindt plaats van 3 tot 7 juli.

Je kunt gratis gebedskaarten en affiches voor Roepingenzondag bestellen. Geef wel de hoeveelheid aan. Bestellen via ijd@ijd.be, 09 235 78 57.

Info bij filip.hacour@gmail.com, 016 31 02 02 of 0494 83 46 49. Info over *@the sisters* en *@the brothers* bij www.roepingeninveelvoud.be. Inschrijven bij www.regi.ijd.be.

➤ *Gastvrijheid begint met een vriendelijke begroeting, in een warme en liefst gezellige kamer. Maar in de regen kan een warm welkom dubbel deugd doen, zoals op de Misdienaarsdag in 2012.*

GASTVRIJHEID ALS KUNST EN KUNDE

Met vrienden bezochten we de stad Tongeren. Op het informatiekantoor van de dienst Toerisme Tongeren heette een medewerkster ons hartelijk welkom. We kregen een plan van de stad met verschillende routes. In de stad was de wandelroute duidelijk gemarkeerd. Geregeld stuitten we op een bord vol informatie. Het ontlokte me de bedenking: 'Wat zijn de inwoners van Tongeren fier op hun stad! Ze willen toeristen werkelijk de rijkdom van deze oudste stad van België tonen en het hen makkelijk maken.' Ja, waarlijk een bijzonder gastvrij onthaal!

Tijdens een (eerste) contact presenteren we ons als mens én als organisatie aan anderen. Als pastorale verantwoordelijken, zowel vrijwilligers als beroepskrachten, hebben we vaak telefonisch contact met mensen, die dicht of verder van onze kerkgemeenschap staan. Geregeld ook komen mensen aankloppen met allerlei vragen. Stuk voor stuk zijn deze – soms heel korte – gesprekken een kans om het 'gastvrij' gelaat van een kerkgemeenschap te tonen, om de ander echt als mens te zien en te beluisteren, om hem kennis te laten maken met een hartelijke Kerk. Hoe onthalen we deze mensen? Hoe spreken we met hen? En over hen? Hoe denken we over hen? Wat hebben we hen te bieden? Met welke ingesteldheid en vanuit welke bezieling behandelen we hen zus dan wel zo? Iemand gastvrij onthalen is een kunst en kunde.

Het Griekse woord voor gastvrijheid is *filoxenia* of letterlijk vertaald 'liefde voor de vreemdeling,

liefde voor het vreemde'. Liefde en vreemde: dat slaat als een tang op een varken. Het vreemde kan net angst inboezemen en bedreigend overkomen, omdat het onbekend is en de eigen zijnswijze in vraag stelt. De Griekse wortels geven aan dat gastvrijheid verder gaat dan het letterlijk onthalen van vreemdelingen, ook al mag dat aspect niet vergeten worden. Het gaat om een grondhouding tegenover anderen.

Het hart van een gastvrije ingesteldheid ligt in het besef dat wij zelf gasten zijn. Wij zijn geen eigenaars van de wereld, maar gasten met een tijdelijke verblijfsvergunning, om Gods rijk mee waar te maken als goede rentmeesters. Jezus zond zijn leerlingen al de wereld in als gast (Lucas 10, 1-9) en verschool zichzelf in de huid van een vreemde: "Ik was vreemdeling en waar waren jullie?" (Matteüs 25, 35).

In het Duits spreekt men over *gastfreundschaft* of letterlijk vertaald 'gastvriendschap'. Het mag duidelijk zijn: gastvrijheid heeft te maken met vriendschap. Vrienden mogen gast zijn in elkaars leven, over en weer. Zo ontstaat ontmoeting en wederkerigheid. In onze taal hebben wij het over gastvrijheid. Het accent ligt op vrijheid. Gastvrijheid heeft met andere woorden niets opdringerigs. Integendeel, het schept ruimte voor de ander. De ander krijgt ruimte, letterlijk en figuurlijk. Maar het is geen lege ruimte. De gastheer laat zichzelf ook zien, laat zien wat belangrijk is en waar grenzen liggen.

Dit brengt ons bij de kenmerken van gastvrijheid. Henri Nouwen spreekt in zijn boek *Open uw hart; de weg naar onszelf, de ander en God* (Lannoo, 2006) over ontvankelijk zijn én confronteren. Gastvrijheid vraagt ontvankelijkheid. Het is je gast zó ontvangen dat de andere (vreemde) zich beluisterd voelt en daartoe alle ruimte scheppen. Het begint met een vriendelijke begroeting, in een warme en liefst gezellige kamer. Het is de ander in zijn anders-zijn respecteren. Dat veronderstelt dat je eigen opvattingen en ideeën kunt opschorten. Nouwen pleit voor een houding van niet-weten, om met aandacht het anders-zijn van de ander recht te doen. Het veronderstelt een grote innerlijke ruimte van de gastheer! Zelfreflectie, eigen begeleiding en vorming zijn een noodzaak om te groeien.

Tegelijk vraagt gastvrijheid om confrontatie. Openstaan voor de ander wil niet zeggen dat je je neutraal moeten opstellen of jezelf moet wegcijferen. "We zijn niet gastvrij als we ons huis aan de vreemdeling overlaten, zodat hij het naar eigen goeddunken kan gebruiken. Een leeg huis is geen gastvrij huis", stelt Nouwen. Ontvankelijkheid en confrontatie zijn in ons christelijk getuigenis onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Inge Schellekens

DOORKIJK

BEZINNING

© Paul Hermans

WANNEER TUIMELDE JIJ VOOR HET LAATST?

“

Kijk iedere dag in deze spiegel en spiegel daarin voortdurend je gelaat om zo jezelf geheel, innerlijk en uiterlijk, mooi te maken (Heilige Clara, vierde Brief aan Agnes, 15-16).

”

“Wanneer tuimelde jij voor het laatst?” Deze wat eigenaardige vraag vindt haar oorsprong in mijn verhaal van herboren zijn. Opgetild door Christus uit mijn ontevredenheid mocht ik opnieuw als kind vreugde en vertrouwen ervaren en uitroepen: “Ik mag weer tuimelen!”

Elk jaar opnieuw is de oktobermaand voor ons een periode van verdieping. Waar wij als clarissen gedurende elf maanden per jaar onze deur gastvrij openen voor anderen die nood hebben aan een gesprek of wat stilte, trekken wij eropuit om de weidheid van Gods schepping te aanschouwen om met nieuwe adem te mogen leven als een kind van God. En kinderen ... zij tuimelen graag. Ze doen dit zo spontaan. Het is een plezier voor ieders oog. De herinnering van vreugde aan onze eigen kinderspeeltijd! Het heeft iets aanstekelijks. Een spelend kind is een gezond kind.

“Wanneer tuimelden wij voor het laatst als christenen?” Het is belangrijk om als christen vreugde uit te stralen die aanstekelijk werkt. Zo zijn we herkenbaar voor elkaar, ook al ervaren velen vandaag onze aantrekkingskracht niet langer. Al voelen ze zich niet meer thuis in de Kerk, toch word ik steeds opnieuw gewaar dat de nood aan een gesprek met een religieuze is gebleven. Niet dat ze meteen zelf christen willen zijn, maar ze hebben behoefte aan een luisterend oor en hart. Laatst zei me iemand dat ze kippenvel kreeg van ons gesprek. Ik meende dat ik slechts luisterde. Er gewoon 'zijn' is genoeg!

“De oorsprong van onze vreugde ligt gespiegeld in het Evangelie.” Als claris niet meteen als verkondiger, maar eerder in de dagelijkse beschouwing en beoefening ervan. Clara schrijft in haar vierde brief aan Agnes van Praag: “Kijk iedere dag in deze spiegel en spiegel daarin voortdurend je gelaat om zo jezelf geheel, innerlijk en uiterlijk, mooi te maken.” Door zo naar Jezus te kijken, herkennen we iets van onszelf omdat het zo menselijk is. Hij doorgrondde het mens-zijn tot in zijn diepste wezen. Zonder schroom duidde Hij wat ‘geluk’, ‘zalig, of ‘goed bezig zijn’ betekent in zijn zaligsprekingen. Wil je echt mens-zijn? Wil je echt gelukkig zijn? Wil je het horen?

De zaligsprekingen zijn niet meteen het antwoord waar onze wil op zit te wachten. Wie leeft naar “mijn eigen wil geschiede” dobert rond op vlotje van de eigen verwachting, dat een moeras van desillusies blijkt. Je zal als mens pas compleet 'zijn', als je je verwachtingen loslaat en durft omarmen wat op je levenspad komt. Het vergt geen queeste. Geluk op zich vraagt geen zoektocht. Nee, zegt Jezus in zijn zaligsprekingen, als mens ben je goed bezig, zalig en gelukkig, als je 'doet' en als je 'er bent'

voor je naasten. Wie tussen de regels leest, ontdekt dat het ook een wederzijds proces is. De naaste in nood zal ook moeten loslaten en durven ontvangen. 't Is misschien niet voor niets dat de evangelist zijn zaligsprekingen laat volgen door een voorbeeld van gebed: “Jullie moeten zo bidden ...” (Matteüs 6, 9).

“Uw wil geschiede”

Ik meet mijn geluk als christen af aan het feit dat het goed en zalig is om als christenen samen te zijn. Heb je het moeilijk, dan zal er steeds die andere zijn die even de tijd neemt om in alle stilte naast je te staan, niet om bijzonder wijze woorden te spreken, maar om er gewoon 'te mogen zijn voor jou'. Het is de Heilige Geest die ons samenbrengt en toont wat we voor elkaar kunnen betekenen. Hij is steeds trouw op post sinds het eerste pinksterfeest. In zijn trouw schuilt onze 'tuimel'-vreugde. Voor wie de geloofssprong maakte, zeg ik hier niets geheimzinnigs, voor wie die de sprong niet durft te wagen, blijft het een mysterie.

*Zuster Lieve Boschmans,
claris in Stabroek*

› Lieve Boschmans

© Broeder Far van der Reijken

ONZE JONGEREN

Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen • ijdontwerpen@ijd.be • 03 454 11 44

SAMEN BOUWEN AAN JEP!

Van 3 tot 8 juli trekken een honderdtal jongeren opnieuw een week op JEP!-kamp met IJD.

JEP! is een ideale zomerse mix van spel en inhoud, geloof, ontmoeten en genieten. Een intense week waarin een grote groep begeleiders het beste van zichzelf geeft en in gesprek gaat met de jongeren over vier vragen:

- **Wie ben ik?**
- **Hoe kan ik – op een authentieke manier – respectvol omgaan met anderen?**
- **In wie of wat geloof ik?**
- **Waarvoor wil ik me inzetten?**

Eind januari kwam de ploeg een eerste keer samen om de plannen voor deze zomer concreet uit te werken. Een fantastisch kamp vraagt immers een degelijke en grondige voorbereiding. Er werd gebrainstormd en gelachen. We stelden onszelf de vraag wat ons JEP!-kamp nu zo uniek maakt (filmpje op: <https://www.youtube.com/watch?v=85eU05S-OGGO>) en wat ons drijft om ons elk jaar weer helemaal te gooien om van deze week een paradijs op aarde te maken.

Thijs Van den Brande

Meer info: <http://jep.ijd.be> of <https://www.facebook.com/groups/155222931291952/>

Het is leuk om jaarlijks mee te werken aan de voorbereiding van JEP!, ons kamp waarbij we jongeren iets kunnen aanbieden waar ze als mens rijker van worden. (Elke, 28)

Als begeleider heb je op JEP! de tijd en ruimte om een echt gesprek met jongeren te voeren over wat bij hen leeft. Een gesprek waarvan je zelf ook groeit. Mijn favoriete spreekwoord dat perfect past bij JEP! luidt: 'Waar één begeleidt, leren twee.' (Emilie, 24)

Na een hele reeks ontzettend mooie edities als lid wil ik nu graag zelf als begeleider anderen fantastische ervaringen meegeven. (Nathalie, 26)

Omdat JEP! een plek is waar jongeren de kans krijgen om voluit zichzelf te zijn en te genieten van het feit dat ze graag gezien worden. (Anke, 36)

Omdat we met JEP! net dat ietsje meer kunnen geven aan jongeren. Een kamp vol fun, gekheid, plezier, maar ook inhoud, verdraagzaamheid, geborgenheid en zoveel meer. (Kelly, 31)

Omdat we met JEP! een plaats kunnen bieden waar ieder honderd procent zichzelf kan zijn, weg van de wereld, onder gelijkgestemde zielen. (Leander, 29)

READY TO PLAY

MAJORITY

In *Evangelii Gaudium* noemt paus Franciscus de politiek een edele roeping. Hij spreekt de hoop uit dat politici zich inzetten opdat 'zijn wil geschiede': "Ik bid de Heer dat hij ons meer politici geeft die de samenleving, het volk, het leven van de armen echt ter harte nemen! [...] En waarom zouden ze niet hun toevlucht zoeken bij God, opdat Hij hun plannen zou inspireren?"

In onze uitleendienst kun je het spel *Majority* ontlenen. *Majority* is een bordspel over politieke besluitvorming in een parlementaire democratie. Je zetelt in het parlement en probeert een meerderheid te vinden voor jouw ideeën. Je moet steun krijgen van andere partijen, die eveneens hun waarden en belangen verdedigen.

Vanaf tien jaar, drie tot twaalf spelers. Duur: zestig minuten.

PROFICIAT! →

Van harte gefeliciteerd aan alle jongeren die deze periode hun vormsel ontvangen. We hopen dat het een feest is geweest dat jullie heeft mogen inspireren en goesting heeft doen krijgen in meer.

Het voorbije jaar gingen jullie samen op weg richting dit vormsel en mochten we elkaar ontmoeten op de Vormelingendag 'Nooit meer dorst' of op een vormselingspel bij jullie in de parochie.

En één ding moeten we zeker zeggen: jullie enthousiasme werkt aanstekelijk. Het geeft ons heel wat energie. Begon er na het vormsel bij jou het een en ander te kriebelen? Denk dan eens na over volgende interessante engagementen:

- meegaan op 'JEP! Dat treft' van 3 tot 8 juli met andere vormelingen;
- een engagement opnemen als misdienaar in je parochie;
- aansluiten bij een plaatselijke plussersgroep (info op <https://www.kerknet.be/ijd/artikel/groepen-ijd-antwerpen/>);
- lid worden van een jongerenkoor.

› De vormelingen van Herentals leven zich uit in het vormselsymbolenspel.

› De vormelingen van Brasschaat leven zich uit in een workshop kortfilms.

ONTDEK DE JEUGD

PLUSSERS KAPELLEN

Al meer dan 25 jaar ontmoeten de plussers van Sint-Jacobus Kapellen elkaar elke maand. Ze staan even stil bij de diepere dingen in het leven, ze genieten van spel en ontspanning, ze slaan een toffe babbel met leeftijdsgenoten, ze zetten zich in voor de parochie en leven zich creatief uit. Info op <http://www.bloggen.be/plus13kapellen/>

WAS JIJ ERBIJ?

© Johan Govaerts

- › Joris Polfliet, algemeen secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Liturgie, deed op 7 en 8 februari de ronde van het vicariaat Kempen. Samen met hem verdiepten ruim vierhonderd deelnemers zich in het thema 'Liturgie vieren, een kunst'.

© Jan Kint

- › Half februari nam de parochie Sint-Bernardus op Antwerpen-Kiel haar vernieuwde kapel in gebruik. Daarmee werd het eerste project van het Antwerpse parochiekerkenplan gerealiseerd. De grote kerkruimte werd overgedragen aan het naastgelegen Pius X-college, de vroegere winterkapel werd aangepast en opgefrist tot een moderne kapel waar een vijftigtal parochianen wekelijks komen vieren. Deze kapel is dagelijks toegankelijk als teken van christelijke aanwezigheid in de multireligieuze realiteit van de Antwerpse Abdijstraat.

© Saskia van den Kieboom

- › Terwijl op de eerste en langverwachte zonnige dag van het jaar de terrasjes en parken volliepen, liep op de Ossenmarkt de kapucijnenkerk in Antwerpen vol. Vrijdagnacht 10 maart en zaterdag 11 maart kwamen jong en oud samen in stilte, om te bidden en te zingen bij het heilig sacrament en lieten ze de zon ook stralen in de kerk. Zo gaven het vicariaat Antwerpen, de minderbroeders-kapucijnen en Inspirelli Antwerpen gehoor aan de oproep van paus Franciscus in zijn apostolische brief 'Misericordia et Misera' om een aanbidding van 24 uur te houden tijdens de vastenperiode.

© Ise Van Hattst

- › De Roemeens-orthodoxe gemeenschap met pastoor George Valcu krijgt onderdak in de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in Wilrijk. Op 19 februari liep de kerk gezellig vol met jong en oud voor de eerste viering met metropoliet Joseph. De Vlaamse parochie blijft vieren in de huidige winterkapel.

› “Mijn voormalige klas van het Sint-Ritacollege in Kontich was in de vertrekhal in Zaventem op het moment van de aanslag. Mijn moeder, die in hartje Brussel werkt, neemt geregeld de getroffen metro. 22 maart 2016 had mijn leven drastisch kunnen veranderen, maar gelukkig zijn mijn dierbaren aan deze horror ontsnapt. Mijn beste vriendinnen van Sint-Rita dragen nog elke dag de gevolgen van deze gebeurtenis met zich mee”, getuigt Charis Hoogmartens van het zesde jaar. Ze had veel steun aan de herdenking die godsdienstleerkracht Jan Maes op 22 maart tijdens de voormiddagspeeltijd organiseerde voor de derdegraadsleerlingen van OLVE in Edegem. Hij las alle namen van de slachtoffers voor. Bij hun foto's werd telkens een kaars aangestoken. Er was ook aandacht voor de 324 gewonden, van wie sommigen er nog erg aan toe zijn. De honderd leerlingen die op vrijwillige basis aan het herdenkingsmoment deelnamen, waren sterk onder de indruk.

© Egeleen Cuyypers

© Saskia van den Kerkhof

› Remember us. Op 24 februari werd voor de eerste keer een gedenkmoment georganiseerd voor overleden dak- en thuislozen op het Conscienceplein in Antwerpen. Bij een kunstwerk geïnspireerd op een Mexicaans altaar, een referentie naar 'el día de los muertos' in Mexico, het feest om de doden te herdenken, brachten dak- en thuislozen, zorgverleners en sympathisanten een laatste groet aan de straatdoden in Antwerpen. Niek Everts, pastoraal werker bij 't Vlot, las de lijst voor met de namen van de straatdoden van de voorbije jaren en vroeg even stilte voor de vele overledenen die niet gekend zijn. Er was poëzie, muziek, warme choco en veel warmte van elkaar.

© GATE 15/Luc Roymans

› Een exclusieve studieplek: het kerkmeestersbureau in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. De tijd dat de blokperiode gelijk stond aan weken van eenzame opsluiting op kot is voorbij. Blokken anno 2017 is samen studeren en pauzeren. GATE15, het platform voor de Antwerpse student, biedt dit jaar onder de noemer STUDY360 voor de derde keer een aantal markante locaties aan, waar de Antwerpse universiteits- en hogeschoolstudenten samen kunnen blokken. De kathedraal is er dit jaar wegens restauratiewerken niet bij. Volgend jaar terug wel, hoopt GATE15. Want aan rust in de kathedraal alvast geen gebrek. Zouden ze geslaagd zijn?

© Paul Renders

› Het doet deugd om stoelen te moeten bijzetten! Dat was echt nodig op de MisdienaarsTOP op 23 februari. Misdienaarsverantwoordelijken leerden van elkaar en nemen enthousiasme mee naar huis. Ze zien elkaar zeker terug in Scherpenheuvel op de interdiocesane Misdienaarsdag op 26 mei samen met een bende misdienaars.

© Gasthuismuseum Geel

› Veel interesse voor de marteldood van Sint-Dimpna, de patroonheilige van Geel, in het Gasthuismuseum in Geel dat een levendig beeld biedt van het dagelijkse reilen en zeilen in het Oud Gasthuis en het leven en werk van de gasthuiszusters-augustinessen die er vanaf de zestiende eeuw de zorg voor geesteszieken op zich namen. Begin 2017 werd het museum vernieuwd om het leven van de Heilige Dimpna en haar impact op Geel nadrukkelijker in beeld te brengen naast het verhaal van de zusters. De grote Dimpnazaal met het reliekschrijn van de heilige onderging een echte metamorfose. Tot en met 29 oktober loopt de tentoonstelling 'over piskijkers, pestdokters en pauwendrek, medische zorg in een plattelandsgemeente tijdens de late middeleeuwen.' Je wordt terug in de tijd gekatapulteerd en ervaart er hoe het voelde om ziek te zijn in vroegere tijden. Ontdek of het recept op basis van pauwendrek dan toch de beste remedie was na de diagnose van de piskijker, en maak kennis met alle heiligen die aangeroepen werden als er verder geen hulp meer kon baten bij de verschrikkelijke ziektes van toen. Alle info via 014 56 68 40, gasthuismuseum@geel.be, www.gasthuismuseumgeel.be.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

Falling in love

Toen ik Florence de ziekenzalving ging geven kwam juist de coiffeuse buiten die haar een mise-en-plis had gezet, want Florence wou niet ongecoiffeerd de hemel in, zei ze. Ze deed me denken op mijn grootmoeder, die een Hollandse was met restjes calvinisme in haar botten. Toen mijn grootvader, overigens een brouwer, op zijn sterfbed een Tripel vroeg, kijfde ze: "Hier wordt niet gedronken, hier wordt gestorven." Volgens mijn vader zei ze het op de toon waarmee ze alledaags tegen hem sprak omdat voor haar het leven van mijn grootvader ook na zijn dood gewoon verder liep. In het licht van wat vaak de absurditeit van het leven lijkt, hadden mijn grootmoeder en Florence het meest gelijk. Ze lachten allebei de dood in haar gezicht uit. Christenen hebben daar een mooi woord voor: Pasen. Noch Florence noch mijn grootmoeder hadden hun geloof goedkoop gekregen. Geloven betekent niet dat je de vraag of God bestaat met een dapper 'ja' beantwoordt. Dat is te weinig. Wie gelooft dat hij christen is omdat hij 's zondags in een kerk zit vergist zich. "Het is niet omdat je in een garage gaat staan, dat je een auto wordt" zei Albert Schweitzer. Nee, ze hadden dat geloof gaandeweg gekregen door een heel leven lang aan een fatsoenlijke relatie met God en de mensen te werken. Daardoor hadden ze de zelf gefabriceerde wensdroom van veel mensen om nooit dood te gaan, ingeruild voor de ervaring van Jezus' verrijzenis die door God wordt gemaakt. Om vervolgens in die ervaring al hun vertrouwen te parkeren. Omdat deze overtuiging geen moment uit het hoofd van mijn grootmoeder was, zag ze ook het sterven als een ogenblik in een nooit eindigende dag. Haar vertrouwen dat God er voor mijn grootvader in de dood zou zijn, was even groot als het vertrouwen dat Hij er was toen ze negen kinderen baarde, koffie zette of het veld in trok. Dat

Florence haar mise-en-plis liet zetten in de volle overtuiging dat ze met hetzelfde kapsel en haar toupeerkam straks in de hemel zou zijn en haar haren dan maar eventjes moest opkammen, is – voor wie Florence heeft gekend – op geen enkel moment haar overtuiging geweest. Daarvoor was ze niet voor niks tachtig jaar lang naar een kerk geweest waar ze regelmatig had gehoord dat een graankorrel die sterft niet opnieuw een graankorrel wordt, maar een rijke halm. Iets anders dus. Alleen was die mise-en-plis haar credo. Misschien nog een indringender ritueel dan de ziekenzalving die erop volgde. Het leven van beide vrouwen kan ik nog het best samenvatten met *falling in love*. Een mooie term die de Engelsen hebben voor verliefd worden. Ook hun leven was op vele punten vaak één neerhalende beweging richting dood, een voortdurend *falling*, maar de richting ervan was hen vertrouwd. Niet in het niets, maar terecht komen *in love*.

Ronald Sledsens

› Ronald Sledsens

› Rara, wat is dat? Op de markt onder de kerktoeren trof ik zaterdagochtend dit lekkers aan. Weet jij wat het is? Vind het antwoord op www.relevant-bisdomentwerpen.be

© Lieven David

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

DAGELIJKS BROOD

www.relevant-bisdomentwerpen.be

